Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראָשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 262/1557 | לאָדז, מאָנטאָג, כט מרחשון תרפ"ט | זעקסטער יאָהרגאַנג | Łódź, Poniedziałek, 12 listopada 1928 r. | Nr. 262/1557

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 | Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71.

די נעכטיגע פייערונגען אין וואַרשאַ

די באַטייליגונג פון די יודען אין דעם יום-טוב.

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעס-פּאָנדענט). היינט זענען אין וואַרשאַ פאָרגעקומען ריזיגע פייערונגען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 10-יאָה-ריגען יובל פון פוילענס אומאָפּהענגיגקייט.

די הויפּט-שטאָט האָט געיובעלט און גע'-יום-טוב'ט אין אַלע גאַסען און געסלעך.

פון זאַקסישען פּלאַץ צו דעם פּלאַץ ווישטשי-גאָווע זענען געגאַנגען גרויסע מאַניפעסטאַציעס.

דאָרט איז פאָרגעקומען א מיליטער-פּאַראַד, אויף וועלכען עס איז געווען אַנוועזענד דער מאַר-שאַל פּילסודסקי.

נאָכמיטאָג זענען פאָרגעקומען זעהר פיעל אַקאַדעמיעס.

צוו. אַנדערען איז אויך פאָרגעקומען א פייער-ליכע אַקאַדעמיע אין דער „פילהאַרמאָניע" אויף וועלכער עס זענען אַרויסגעטראָטען מיט רעדעס דער גענעראַל רידז-שמיגלי, און פרוי זאָפיאַ מאָ-ראַטשעווסקאַ, וועלכע האָבען גערעדט וועגען דער ראָלע פון מאַרשאַל פּילסודסקי אין דער בעפרייונג פון פוילען.

8 אין אָוונד איז אין שלאָס פאָרגעקומען א ראַוט.

7 א זייגער איז פאָרגעקומען אַן'אימפּאָזאַנטע דעמאָנסטראַציע אין די גאַסען. די דעמאָנסטראַנ-טען זע ען געווען געקליידט אין היסטאָרישע און נאַציאָנאַלע קאָסטיומען.

3 א זייגער איז אין יודישען ליטעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין פאָרגעקומען א פייערליכע אַקאַדעמיע, אויף וועלכער דער ד"ר שיפּער האָט געהאַלטען א געלעגענהייטס-רעדע.

אינטערעסאַנט איז געווען די מאַניפעסטאַציע פון קינדער פון די ישיבות און חדרים.

די קינדער פון די ציוניסטישע שולען האָבען, ווי בעקאַנט, מאַניפעסטירט פרייטאָג, נאָר אַזוי-ווי זיי האָבען געטראָגען ציוניסטישע עמבלעמען, האָט די אָרטאָדאָקסישע יוגענד מאַניפעסטירט בע-זונדער, היינט.

וואַרשאַ, 11 (י.ט.אַ.) נעכטען 9 אין דער פריה איז אין דער סינאַגאָגע אָפּגעריכט געוואָרען א פייערליכע תפלה צוליב'ן 10 יאָהריגען יובליי פון פוילען'ס אומאָפּהענגיגקייט. אויף דער תפלה זענען אַנוועזענד געווען די יודישע זעלנער פון גאַרניזאָן, דער פערבאַנד פון די יודישע אינוואַ-לידען מיט זייער פערבאַנדס-פאָהן. די שול-יוגענד האָט פערפולט די גאַלעריע, די תפלה האָט אָפּגע-ריכט דער אָבערקאַנטאָר הערשמאַן. דער מיליטע-רישער הויפּט-ראַבינער מיזעס האָט געהאַלטען א רעדע, נאָכדעם איז געזונגען געוואָרען דער פּוילי-שער הימן און ס'איז פאָרגעקומען א דעפּילאַדע.

דער וואולקאַן עטנא פערגיסט מיט לאַווע שטעט און דערפער.

קאַטאַניאַ, 11 (ספּ. טעל.) די לאַווע, וואָס פליסט פאָראויס איז אַריבער די באַהן-בריק אונטער מאַסקאַלי, איבערייסענדיג די באַהן-ליניע קאַטאַניאַ-מעסינאַ.

די לאַווא רוקט זיך ווייטער אין דער ריכטונג פון קאַראַבי און נונציאַטאַ.

א פליה פון אויסטראַליען קיין ענגלאַנד.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.) די רייטער-אַגענטור איז מודיע פון קאַלקוטאַ, אַז אויסטראַלי-שע לופט-פליהער, וואָס זענען דעם 5 ד.ח. אַרויס-געפלויגען פון ווינדהאַם, מערב-אויסטראַליע מיט דער כונה צו אַריבערפליהען קיין ענגלאַנד, האָ-בען זיך היינט אַרונטערגעלאָזט אין ראַנגאָניאַ.

„די יודישע פאַמיליע אין דער קונסט".

בערלין (י.ט.אַ.) דאָ איז פאָרגעקומען א פערזאַמלונג פון דער „יודישער געזעלשאַפט פאַר פאַמיליען-פאָרשונגען". אין צענטער פון דער פער-זאַמלונג איז געווען א רעפעראַט א.ד.ט. „די יודישע פאַמיליע אין דער קונסט", געהאַלטען דורכ'ן לייטער פון דער קונסט-זאַמלונג פון דער יודישער געמיינדע אין בערלין. דער רעפערענט האָט די פראַגע בעלויכטען פון קולטור-היסטאָרישען שטאַנד-פונקט.

יודישער קאַמער-טעאַטער
לייטונג: מ. בראַדערזאָן.
היינט — 1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.30 א זייגער אָוועבנד
„אַרט" זאַכאָדניאַ 43
„אַלץ טאַנצט"
1) שטאַרקער פון טויט — אינסצעניזירטע לעגענדע אין 2 אַקטען מיט פראָלאָג, אינטערמעצאָ און עפּילאָג.
2) ליבשאַפט שיפט. 3) אומזערע קינדער. | 4) אין ווילדען וואַלד. 5) ווען ווייבער שווייגען. | 6) וואָס יעדער טהוט. 7) אַלץ טאַנצט.
הנחה-בילעטען זענען היינט גילטיג.
ליטער. לייטער: מ. בראַדערזאָן. מוזיק. לייטער: דוד בייגעלמאַן. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען — ד. מאַטוס און ש. בלום. קאָנפערענסיערן: י. ריינגלאַס און מ. נעלקען

צום אָפּפאָהרען פון אונזער ליבע פריינדין
פרל. רעגינאַ האָפמאַן
קיין בריסעל (בעלגיען)
ווינשען מיר א האַרציגען „פאָהרט-געזונד"
רוזשאַ ראַבינאָוויטש
און פּינקוס וויינטרויב.

קאַפע-רעסטאָראַן
„BRISTOL"
פּיעטריקאָווער 30, טעל. 25-91
טעגליך קאָנצערט
פון 7 ביז 12 א זייגער ביינאַכט
פון א Jazz-Band אָרקעסטער
אונטער דער לייטונג פון ה' לעווקאָוויטש
גלייכצייטיג עמפּפעהלט דער איבענדערמאָנטער גוט-בעקאַנטער קאַפע-רעסטאָראַן איהרע געשמאַקע שפּייזען. דער בופעט איז פערזעהן מיט קאַלטע און וואַרימע מאכלים. די פרייזען פון די שפּייזען זענען נישט געהעכערט.
מיט אַכטונג ה. בערנהיים

ענטשולדיגונג.
איך בעט ענטשולדיגונג ביי דעם וויצע-פּרעזעס פון יודישען געפליגעל-הענדלער-פעראיין אין לאָדז, פּאָמאָרסקאַ 17, ה' מרדכי לייזער ברענזעל, פאַר מיינע נישט טאַקטישע אויסדריקען געגען איהם און איך פערזיכער, אַז מעהר וועט אַזעלכעס נישט פאָר-קומען. אַלס צייכען פון חרטה שפּענדע איך אויף א וואוילטעטיגען צוועק 10 זלאָטעס.
הירשל ביימעל,
סוחר פון לעבעדיגע עופות
לאָדז, וואָלבאָרסקאַ 32.
2432

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 54-78,
זייט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד
צוריקגעקעהרט

Z intencji zaręczyn naszej kochanej kuzynki
p. ANDZI PACHCIARKÓWNY
z p. SZYJKIEM MOSZKOWICZEM
życzymy wiele szczęścia i różowej przyszłości.
Kuzynostwo Regina, Szmulek, Froim, Szulim, Lolek, Abramek, Icek Herszkopf.

צו די תנאים פון מיין שוועסטערן-זוהן
שאול אהרן קאַץ
מיט פרל. אסתר מאַנדעלבוים
ווינשען מיר זיי א פרידליך, גליקליך צוזאַמען-לעבען און א ליכטיגע צוקונפט אויף זייער נייעם לעבענס-וועג. יחיאל וויינבערג און פאַמיליע.

אנו מביעים בזה את רגשי השתתפותנו החמה להח' גרשון ליכטנשטיין בצערו הגדול במות עליו
אבין ז"ל
בעבודתו הציונית ינוחם!
אשר שפירא, זאב רוטקופף, צבי רינגרט.
2435

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
האָט זיך איבערגעצויגען אויף אַנדזשעיאַ 5
נעמט אָן פון 8 – 10 פריה און פון 5—9 אין אָוונד.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. DONCHIN
מאָניושקי 1, טעלעפאָן 97-9
ספּעציאַל אַרצט פאַר אויגענקראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט קיין פוילען.
נעמט אָן טעגליך פון 10—1 מיטאָג און פון 4—7 נ.מ.
זונטאָג פון 10 ביז 1 ביימאָג.

פּויערען=רעגירונג אין רומעניען

בוקארעשט, 11 (ספ. טעל.) דער נייער קאבינעט האט זיך שוין קאנסטיטואירט.

די וויכטיגסטע פארטפעלען האבען בעקומען פאלגענדע:

מאניו — פּארזיצער פון מיניסטארען-ראט, וואידא — אינערן-מיניסטער, פּראפ. מיראנעסקו — פינאנץ-מיניסטער.

מאניו איז אויפגענומען געווארען דורך דעם רעגענט אויף אן אוידיענץ, וואס האט געדויערט צוויי שעה.

דער רעגענט האט אינגאנצען בעשטעטיגט די ליסטע פון קאבינעט.

עס איז היינט ארויס א דעקרעט וועגען פונאנדערלאזען דעם פארלאמענט און בעשטימען נייע וואהלען אויפ'ן 12 דעצעמבער.

דער נייער פארלאמענט זאל זיך צוזאמענקומען דעם 22 דעצעמבער.

שווערע לאגע פון די יודישע קאלאניעס אין רוסלאנד

צוליב'ן דוחק איז אינוועטאר.

מאסקווא, (י.ט.א.) אין „עמעס" פעראפענטליכט ה' שלמה קאמעלמאן אן'ארטיקעל, אין וועלכען ער גיט איבער, אז פיל יודישע קאלאניסטען זענען געצוואונגען צו פערלאזען די קאלאניעס צוליב'ן דוחק אין איינוועטאר. דער אויטאר ברענגט א סטאטיסטיק פון שפעטאוקער קרייז. דארט געפינען זיך בערך 600 אינדיווידואל-ווירטשאפטען, פון 1 ביז 6 דעסיאטין באדען. כמעט 70 פּראצענט פון אלע ווירטשאפטען פעהלט בכלל יעטוועדער אינוועטאר. פון די איבריגע 30 פּראצענט האבען בלויז א דריטעל א גענוגענדען אינווענטאר די אנדערע צוויי דריטעל האלטען זיך אויס דערפון, וואס זיי בארגען זיך אויס געגענזייטיג די פעהלענדע אינוועטאר-מכשירים. בעזונדערע שוועריגקייטען ווערען געמאכט די קאלאניסטען ביים ערטיילען קרעדיט. זיי מוזען דעריבער לאזען זייערע פעלדער אונבעארבייט. אזעלכע פעלדער נעהמט נאכהער די מאכט צו אויפ'ן גרונד פון באדען-געזעץ פון יאהר 1927.

יודישע דעלעגאציע אין פאריז

ביים טשעכישען אמבאסאדאר.

פאריז, 11. (יט"א טעלעגראפיש). א יודישע דעלעגאציע פון די ה"ה לעא מאצקין, אדוו. גאלדשטיין און ד"ר סעגאל האבען זיך פארגעשטעלט פאר'ן טשעכאסלאוואקישען אמבאסאדאר אין פראנקרייך און איהם גראטולירט אין צוזאמענהאנג מיט'ן 10-יאהריגען יובילעאום פון דער טשעכאסלאוואקישער אונאפהענגיקייט. די דעלעגאציע האט אונטערגעשטראכען די פריינדליכע בעציהונג, וואס די טשעכאסלאוואקישע רעגירונג האט ארויסגעוויזען צו די יודען און אויסגעדריקט די האפנונג, אז די עסטרייכישע יודען וועלען בעקומען די טשעכאסלאוואקישע מלוכה-בירגערשאפט.

דער אמבאסאדאר האט צוגעזאגט איבערצוגעבען דער רעגירונג די וואונשען פון דער יודישער דעלעגאציע.

די פּויליש-דייטשע אונטערהאנדלונגען.

בערלין, 11. (אטע) מיט'ן צוריקקומען פון אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאן קיין בערלין האבען זיך אנגעהויבען צווישען-מיניסטעריאלע בעראטונגען וועגען נייע אינסטרוקציעס פאר דער דייטשער דעלעגאציע, וועלכע וועט פיהרען האנדעלס-אונטערהאנדלונגען מיט פּוילען. די אונטערהאנדלונגען זאלען זיך אנהויבען אין 3 וואכען ארום.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז גערופען געווארען קיין בערלין דער דייטשער געזאנדטער אין ווארשא ראושער, וועלכער וועט אפּהאלטען עטליכע קאנפערענצען מיט'ן מיניסטער שטרעזעמאן.

פעלקער-בונד און כותל-מערבי.

גענף, 11. (יט"א טעלעגראפיש). די מאנדאטען קאמיסיע צום פעלקער-בונד האט אויף איהר שבת'דיגער זיצונג בעטראכט די פּעטיציע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע וועגען די געשעהעניששען ביים כותל-מערבי. קיין אפיציעלער קאמוניקאט וועגען דער זיצונג איז נישט פערעפענטליכט געווארען. „זשורנאל דע זשענעוו" דערוויסט זיך: דער ענגלישער פערטרעטער האט אויף דער זיצונג ערקלערט, אז די ענגלישע רעגירונג בעמיהט זיך אויסצוגלייכען דעם סכסוך אזוי, אז אלע בעטעפלקערונגס-טיילען זאלען בלייבען צופרידען. די מאנדאטען-קאמיסיע זאל דעריבער האבען בעשלאסען איבערצולאזען דעם סכסוך צו ערלעדיגען פאר דער מאנדאטען-מאכט.

שנעלע פּאסט-פערבינדונג צווישען דאנציג און ארץ-ישראל.

דאנציג. (יט"א). די דאנציגער פּאסט און טעלעגראפען-דירעקציע האט בעשלאסען פון 15-טען ה.ח. אן, איינצופיהרען אן'עקספרעס פּאסט-פערקעהר צווישען דער פריישטאדט דאנציג און ארץ-ישראל. די דאנציגער פּאסט וועט אויף די שנעלסטע שיפען געפיהרט ווערען קיין ארץ-ישראל.

נחום סאקאלאוו'ס בעזוך אין דאנציג.

דאנציג. (יט"א) די פערוואלטונג פון דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע איז צוגעטרעטען צו מאכען גרויסע הכנות צום בעזוך פון פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער וועלט-עקזעקוטיווע נחום סאקאלאוו, וואס וועט דעם 28-טען ה.ח. ווייל'ען אין דאנציג. צו דעם צוועק איז געבילדעט געווארען א ספעציעלער אויפנאמס-קאמיטעט.

אינספעקציע פון די „יקא"-קאלאניעס אין ארגענטינע.

פאריז. (יט"א). דער גענעראל-דירעקטאר פון „יק"א" ה' לואי אונגער האט פערענדיגט אן'אינספעקציע איבער די „יק"א"-קאלאניעס אין ארגענטינא, און זיך אומגעקערט קיין פאריז. ה' אונגער האט אבסערווירט די גינסטיגע ענטוויקלונג פון די פערשידענע אגריקולטורעלע צענטערס און אנגעהויבען צוגרייטען א פּלאן פאר נייע קאלאניזאציע-ארבייטען אין ארגענטינא.

ווארשילאוו אין דער אפּאזיציע.

ריגע, 11 (אטע) אין מאסקווע האט געמאכט א גרויסען איינדרוק די אפּוועזענהייט פון וואראשילאוו'ן אויף די פייערליכקייטען לכבוד דער אקטאבער-רעוואלוציע.

מ'האלט, אז וואראשילאוו וועט שוין נישט צוריקקומען אויף זיין אמט אלס הויפּט-אנפיהרער פון דער ארמיי, צוליב זיין חבר'ן זיך מיט דער אפּאזיציע.

רעוועי פאהרט קיין מאסקווע.

בערלין, 11. (ספ. טעל.) „בערלינער טאגעבלאט" מעלדעט פון ווארשא, אז דער אמעריקאנישער פינאנץ-יועץ ביי דער פּוילישער רעגירונג רעוועי, פאהרט אפ אין די נאהענטסטע טעג מיט זיין פאמיליע קיין מאסקווא. ה' רעוועי האט געכטען בעזוכט דעם סאוויעטישען געזאנדטען אין ווארשא, מיט וועלכען ער האט געהאט א לענגער געשפרעך. אויף דעם צוועק פון דער רייזע ווערט נישט אנגעוויזען.

טראצקי'ס בוך.

מאסקווא, 11. (ספ. טעל.) די פּאסט און צאל אמטען האבען בעקומען א פעראָרדנונג אונבעדינגט נישט אריינצולאזען קיין ראטען-רוסלאנד טראצקים בוך וועגען דער איצטיגער לאגע אין רוסלאנד.

ווי בעקאנט, דארף דאס ראזיגע בוך אינגיכען ערשיינען אין בערלין.

„נידער מיט די יודען" אין וויען.

וויען, 11 (אטע) בעת די פייערליכקייטען צוליב דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון דער עסטרייכישער רעפּובליק האבען די נאציאנאליסטישע סטודענטען געפּרובט מאכען אוואנטורעס מיט די אויסגעשרייען: „נידער מיט די יודען".

פעלדמארשאל לארד פּלומער

אריבער אויף עמעריטור.

לאנדאן, (יט"א) אין אפיציעלען ארגאן פון ענגלישען קריגס-מיניסטעריום איז פערעפענטליכט געווארען, דאס דער געוו. נציב-העליון אין ארץ-ישראל, פעלדמארשאל לארד פּלומער, פערלאזט די אקטיווע דינסט און געהט אריבער אויף עמעריטור.

לארד פּלומער איז איצט אלט 72 יאהר. זיין מיליטערישע קאריערע האט ער אנגעהויבען אין יאהר 1876. אין יאהר 1919 האט גענ. פּלומער ערהאלטען דעם פעלדמארשאל-טיטול. לארד פּלומער האט בעת דער מלחמה קאמאנדירט מיט א מיליטער-קארפּוס אויפ'ן פראנצויזישען פראנט און איז שפּעטער געשטאנען בראש פון דער ענגלישער מיליטערישער עקספּעדיציע אין איטאליען.

א געזעלשאפט געגען אנטיסעמיטיזם

גרינדען רוסישע געלערטע און שרייבער

מאסקווע, (יט"א) א גרופּע געלעהרטע און שרייבער אין סאוויעט-רוסלאנד האבען אריינגעטראגען א פּראיעקט אין דעם בילדונגס-קאמיסאריאט וועגען גרינדען א געזעלשאפט צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם. דער פּראיעקט איז אויסגעארבייט געווארען דורך א. ס. זארודני, פּראפ. ס. פ. אלדענבערג, ס. א. סאליך, נ. א. מאראזאוו און ק. א. פעדין.

אין פּראיעקט ווערט אנגעוויזען, אז דער אנטיסעמיטיזם אין סאוויעט-רוסלאנד איז נישט נאר נישט פערשוואונדען, נאר איז אין איינינע הינזיכטען אפילו פערשארפט געווארען. די איניציאטארען לעגען דעריבער פאר, אז די נייע געזעלשאפט זאל גרינדען א פערלאג, וואס וועט ארויסגעבען פאפולערע בראשורען, ביכער און זאמעל-ביכער וועגען דער יודישער פראגע, ארגאניזירען לעקציעס, דיסקוסיעס א. אז. וו.

איינע פון די הויפּט-אויפגאבען פון דער געזעלשאפט וועט זיין סיסטעמאטיש אפּצודרוקען אין דער פּרעסע שווארצע ליסטעס מיט נעמען פון אנטיסעמיטען.

מאסקווער יודישער קאדעמישער טעאטער

קומט צוריק קיין סאוויעט=רוסלאנד.

מאסקווע, (יט"א) ווי דער פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור ווערט געוואויר, האט דער מאסקווער יודישער מלוכה'שער טעאטער וועלכער גאסטראלירט איצט אין בערלין, איינגעשטימט צוריקצוקומען קיין מאסקווע אויף דער פאדערונג פון דער סאוויעטען-רעגירונג. אין א טעלעגראמע, וואס איז אנגעקומען קיין מאסקווע פון פּאלאטניק'ן, וועמען דער בילדונגס-קאמיסאריאט האט געשיקט קיין בערלין, כדי צו אונטערזוכען די פינאנציעלע לאגע פון דעם טעאטער, ווערט ערקלערט, אז דער אנסאמבל פון יודישען אקאדעמישען טעאטער וועט צוריקקומען גלייך נאכדעם, ווי ער וועט ערהאלטען געלד אויף רייזע-הוצאות.

די טעג האט דער „עמעס" אפּגעדרוקט אן ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט ערקלערט די סיבה, פארוואס מען האט נישט ערלויבט דעם מאסקווער יודישען אקאדעמישען טעאטער צו פאהרען קיין אמעריקע. טראץ זיינע גרויסע קינסטלערישע דערגרייכונגען, שרייבט די צייטונג, איז דער יודישער טעאטער „נישט גענוג פּראלעטאריזירט".

געשטארבען טרעפּאוו.

ניצא, 11. (ספ. טעל.) דא איז געשטארבען אלעקסאנדער טרעפּאוו, דער געוועזענער רוסישער פּרעמיער-מיניסטער.

Dr. med. St. Heinrich

POMORSKA 10, TEL. 47-67

ספעצ. פון אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען בעהאנדלונג מיט קווארץ-לאמפּען-שטראהלען

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 1—3 נאכמ. און פון 5—7 אוועגד.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאנא 43, טעל. 32=41

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענערשוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפּען (האר-אויספאל)

נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוועגד.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען-און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. אין דערהיים פון 3—5 נאכמיטאג.

צוריקגעקעהרט.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז די בעוו. שיך-פאבריק אונטער דער פירמע „Lekkochód" ארבייט איצט אויס די בעוואוסטע גומי-שוהע פון אריגינעלען אינדישען קאוטשוק (קרעפּ).

צו בעקומען אין אלע בעסערע שיך-געשעפטען.

הויפּט-פערקויף: י. אבראמאוויטש, פּאדרען לארז, פּיאטרקאווסקא 15

ס'ווערען אויך אנגענומען אלערליי רעפּאראטורען פון גומי-שיך.

8182

ביטשריפט=ביורא

ב. האכבערג

פאנסקא 1

טעל. 36-77

ערלעדיגט אלע ארט געריכטליכע און שטייער-אנגעלעגענהייטען אין אלע אמטען אויך אויף לאדזער וואיעוואדזטווע רעיעל און פּינקטליך.

בעמערקונג: וועגען פערשידענע שטייער-פראגען נעהם איך פּערזענליך אן צווישען 5-6 נאכמיטאג.

Dr. med.

BRAUN

וואוינט יעצט

6-טען שערפּיען 1

(בענעדיקטא) טעל. 40-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

נעמט אן פון 9—11 פריה און פון 5 ביז 8 אוועגד.

Dr. med.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציעל ארצט פאר נירען, בלאזען- און הארן-קראנק.

NAWROT 8

tel. 19-90

עמפּפאנגט פון 4 — 7 אוו.

די פערוואלטונג פון דער לאדזשער יודישער קהלה

מאכט בעקאנט, אז דער צווייטער טייל פון עטאט רעגיסטער אויף 1928 וואס ענטהאלט די עטאטצאלער פון די גאסען:

אל. 1-טער מאי. אל. קאשטשושקי. בזשעזשינער. זאגאניקאווא. טארגאווא. יוליושא. וואדני רינעק. נאווקא. נאווא. נאווא-זארזשעווסקי. נאפּיורקאווסקיעגא. קשיאנז איגנאצי סקארופּקי. פּרזשענדזעלניאנא. פּוסטא. רוזשאנא. ווערט אויסגעלייגט לויט די עגזיסטירענדע פּארשריפטען צום אדורכזעהן! אין קהלה קאנצעלאריע (פּרייהייטס-פּלאץ 6) אין משך פון 8 טעג ד. ה. פון'ם 12-טען ביז דעם 20 נאוועמבער איינשליסליך אין די שעה'ען פון 9 ביז 12 בייטאג.

רעקלאמאציעס וועלען אנגענומען ווערען ביז'ן 28 נאוועמבער איינשליסליך. שפּעטערדיגע רעקלאמאציעס וועלען נישט בעריקזיכטיגט ווערען.

לאדז, דעם 9. נאוועמבער 1928.

12 נאָוועמבער 1928 — יאָרז.

„נייער פאָלקסבלאַט"
12 נאָוועמבער 1928 — יאָרז.

דער תירוץ פון לאָיאַליטעט.

אַז מ'קוקט זיך צו נעהנטער צו דעם ווירטשאַפטליכען פּראָצעס, וואָס קומט איצט פאָר פאַר אונזערע אויגען אין דעם אַלגעמיינעם עקאָנאָמישען לעבען פון לאַנד, כאַפּט אָן ממש אַ גרויל פאַר דער צוקונפט פון דער יודישער באַפעלקערונג אין פוילען. אַזאַ טרויעריג בילד האָבען מיר נישט געזעהן אפילו אין די ערגסטע צייטען פון דער אָקופּאַציע. דאַן, ווייניגסטענס, האָט מען נאָך געקענט האָפען אויף בעסערע צייטען; דער שווערער מצב איז געווען אַ פועל-יוצא פון דער מלחמה און מ'האָט געגלויבט, אַז ווי נאָר די מלחמה וועט זיך ענדיגען — וועלען זיך אויך ענדיגען די צרות, וועלכע זענען דורך איהר אַרויסגערופען געוואָרען. יעדענפאַלס, האָט די דאַמאָלדיגע אָקופּאַציאָנס-מאַכט געלינדערט, ווי זי האָט געקענט, דעם הונגער-נויט פון דער באַפעלקערונג.

אַנדערש איז עפּעס איצט. איצט איז אפילו קיין האָפנונג נישטאָ אויף אַ בעסערונג; קיין ישועות ערוואַרט שוין קיינער נישט; דער יאוש איז דעסטאָ גרעסער, ווייל מיט יעדען טאָג ווערט די לאַגע אַלץ ערגער און די אַלע פּראָטעסטען, אינטערווענצען און השתדלות'ן העלפען, ווי אַ טויטען באַנקעס... מיט איין וואָרט, מיר זענען פּשוט מאַכטלאָז עפּעס צו טון, עפּעס צו העלפען קעגען דער אומברהמנות'דיגער סיסטעם, וואָס שטרעבט ביסלעכווייז אַרויסצושטופּען די יודען פון אַלע זייערע ביז-איצטיגע פּרנסות.

ווי אָפּטימיסטיש מ'זאָל נישט זיין, ווי מיר זאָלען נישט וועלען פערמאַכען די אויגען אויף די האָפנונגסלאָזיגקייט פון אונזער איצטיגער עקאָנאָמישער לאַגע, — שלאָגען דאָך די טאָג-טעגליכע ערשיינונגען פון אונזער לעבען יעדער אָביעקטיווען בעאָבאַכטער און פאָרשער אין די אויגען, אַזוי, אַז אפילו דער גרעסטער אָפּטימיסט מוז מודה זיין, אַז ס'איז שוין באמת כלו כל הקצין...

מ'שרייט שוין אפילו נישט, וואָרום — לאָמיר זיך נישט נאַרען — אַז מיר האָבען טאָג-איין, טאָג-אויס געשריען, געמאָהנט, אַפּעלירט צום יושר, — האָט עס עפּעס אַ סך געהאָלפען? אונזערע וויי-געשרייען בעגעגענען מייסטענס פאַרשטאָפּטע אויערען און ביי מאַנכע אפילו בעוואוסטזיניג, חוזק און אָפּשפּאָטעריי.

נו, און די בעציהונג פון דער סאַנאַציע-פּרעסע צו אונזערע בלוטיגע נויטען איז שוין בעסער? זי פּלפּול'ט זיך נאָך אַלץ, ווי מיט 100 יאָהר צוריק, איבער דער אַלטער אויסגעדראָשענער שאלה, צי יודען זענען לאָיאַל צו דער פוילישער מלוכה, צי נישט. ס'איז נאָך נישט גענוג, וואָס מיר האָבען תמיד געטראָגען און טראָגען עד היום צוגלייך מיט אַלע בירגער אַלע פליכטען און לאַסטען — סיי מיט בלוט און סיי מיט געלד — פאַר אונזער געמיינזאַמען פאָטערלאַנד — ניין, ס'איז נאָך אַלץ ווייניג, מיר מוזען נאָך — זעהט איהר — ספּעציעלע בעווייזען געבען, אַז מיר פאַרדינען צו געניסען פון די חסדים און שוץ פון דער פוילישער קאָנסטיטוציע. די געשיכטע חזר'ט זיך איבער; אַזוי איז אויך געווען מיט איבער 100 יאָהר צוריק, אין יאָהר 1807, ווען ס'איז מיט דער הילף פון נאַפּאָלעאָן דעם גרויסען אויפגעריכט געוואָרען דאָס צווייטע פוילען און ס'איז געגרינדעט געוואָרען דאָס אַזוי-גערופענע „וואַרשעווער הערצאָגטום". אויך דאַן האָט מען גיך פאַרגעסען וועגען די טייכען בלוט, וואָס יודען האָבען פאַרגאָסען אויפ'ן מזבח פון דער פוילישער פרייהייט, און אַז ס'איז געקומען דער גליקליכער מאָמענט, ווען דאָס בעפרייטע פוילען האָט געקענט געניסען פון דעם אויך מיט יודישען בלוט געקויפטען נצחון, — איז די ערשטע עובדה פון דער דעמאָלטיגער אַזוי-גערופענער „ראַדאַ סטאַנו" געווען — אויסצושליסען די יודישע בירגער פון נאַפּאָלעאָנס קאָנסטיטוציאָנעלער „כאַרטיע", וואָס האָט פּראָקלאַמירט אין בעפרייטען פוילען די גלייכהייט פון אַלע אָהן אויסנאַהם בירגער פאַר'ן געזעץ.

„אויסער יודען" — אַזוי איז דאַן געווען און אַזוי איז אויך פאַרבליבען אין דעם איצטיגען פוילען, וואָס איז מיט 10 יאָהר צוריק בעפרייט געוואָרען, אַ דאַנק אויך די שווערע לאַסטען און קרבנות פון די יודען.

אָבער גראָדע דאָס האָט מען גיך פאַרגעסען און דער ביאַליסטאָקער וואָיעוואָדע פאָדערט שוין צום צווייטען מאָל, אַז יודען זאָלען זייער לאָיאַליטעט לגבי פוילען מאַניפעסטירען נישט נאָר מיט ווערטער, נאָר אויך מיט מעשים.

וואָס פאַר אַ „מעשים" מיינט עס דער וואָיעוואָדע אויסער די, וואָס מיר האָבען שוין גענוג בעוויזען און בעווייזען טאָג טעגליך, טראָגענדיג אַלע לאַסטען פון דער בעפרייטער פוילען, אפשר נאָך מעהר ווי אַנדערע — איין גאָט ווייסט!

ו. צ.

בריף פון ניו-יאָרק.

קאָנפערענץ פון נישט-ציוניסטען.-קאַמף אַרום פלייש.-יוד. קאַטעדרע ביי קאָלומביאַ-אוניווערזיטעט.

(ספּעציעל פאַר'ן „נ. פאָלקסבלאַט").

וואָס איז די וויכטיגסטע פּאַסירונג אין דעם יודישען לעבען אין לעצטען חודש, אויב נישט די קאָנפערענץ פון נישט-ציוניסטען, וואָס האָט אָנגענומען אַ בעשלוס זיך בעטייליגען אין דער יודישער אַגענץ.

אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָט מען אַרויסגעקוקט נישט בלויז אין ניו-יאָרק, נאָר איבער דער גאַנצער וועלט.

עס איז פאַר קיינעם קיין סוד, אַז די גרינדונג פון דער יודישער אַגענץ וועט זיך אָפּרופען אויף דער יודישער קאָלאָניזאַציע-אַרבייט אין רוסלאַנד. די מאַרשאַל און וואַרבורג גרופּע זענען געוואָרען די פיהרער פון דער יודישער אַגענץ, וואָס דאַרף זיך זאָרגען פאַר דער אויפבויאונג פון ארץ-ישראל. די גרינדונג פון אַ פאַרברייטערטער יודישער אַגענץ איז אַ דירעקטע קאָנקורענץ צו דער ענטוויקלונג פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ראַטען-רוסלאַנד.

איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואָס אפילו אין קאָמוניסטישע קרייזען איז מען געווען פאַראינטערעסירט צו זעהן מיט וואָס דער שידוך צווישען לואי מאַרשאַל און דר. חיים וויצמאַן וועט זיך ענדיגען. די ניכטערע יודישע פּאָליטיקער אין ראַטען-פאַרבאַנד האָבען נישט געצווייפעלט, אַז מאַרשאַל און וואַרבורג וועלען דעם פּלאַן פון דער אַגענץ דורכפיהרען, עס זענען אָבער געווען אַזעלכע, וועלכע האָבען שטילערהייד געהאָפט, אַז אפשר וועט פאָרט דער שידוך אין דער לעצטער מינוט נישט דורכגעפיהרט ווערען.

איצט, פאַרשטעהט זיך, קענען שוין אַזעלכע האָפנונגען נישט זיין. די לעצטע קאָנפערענץ אין ניו-יאָרק האָט געלעגט דעם גרונדשטיין פאַר דער פאַרברייטערטער יודישער אַגענץ און האָט געשאַפען דעם בריק צווישען די אַמעריקאַנישער נישט-ציוניסטען און ציוניסטען. די יודישע אַגענץ איז איצט שוין אַ געשעהענער פאַקט.

יענע, וועלכע זענען בעקאַנט מיט די איינצעלהייטען פון דעם אָפּמאַך, וואָס די נישט-ציוניסטען האָבען געשלאָסען מיט די ציוניסטישע פיהרער בנוגע דער גרינדונג פון דער יודישער אַגענץ, ווייסען, אַז פופציג פּראָצענט פון דעם ראַט פון דער אַגענץ און אויך פון דער עקזעקוטיוו פון דער אַגענץ וועלען זיין נישט קיין ציוניסטען. איבעריגע פופציג וועלען דאַרפען ערוועהלט ווערען דורך דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. צווישען די פופציג פּראָצענט פון נישט-ציוניסטען וועלען די אַמעריקאַנער יודען פאַרנעהמען גאַנצע פערציג פּראָצענט, פאַרשטעהט זיך, אַז אין דער דאָזיגער צאָהל געהען נישט אַריין די אַמעריקאַנער ציוניסטען, וועלכע וועלען בעשטימט ווערען אין דער אַגענץ-קאָמיסיע דורך דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

די יודישע אַגענץ האָט דערפאַר פאַר די אַמעריקאַנער יודען אַ בעזונדערען ווערט. מחמת דאָס אַמעריקאַנער יודענטום ווערט איצט דער פעראַנטוואָרטליכער בעל-הבית איבער דער יודישער לאַגע אין ארץ-ישראל. פראַגען פון עקאָנאָמישען און פּאָליטישען ווערט פאַר דער אויפבויאונג פון ארץ-ישראל אַלס יודישע נאַציאָנאַלע היים וועלען דאַרפען פון איצט אָן בעשלאָסען ווערען דורך דער יודישער אַגענץ, וואָס וועט שטענדיג האָבען אַ מעהרהייט פון אַמעריקאַנער מיטגלידער.

אָט פאַרוואָס די קאָנפערענץ, וועלכע איז פאָרגעקומען אין ניו-יאָרק אונטער דעם פאָרזיץ פון מאַרשאַל, איז פון בעזונדערער וויכטיגקייט פאַר דעם אַמעריקאַנער יודענטום, נאָך מעהר ווי פאַר דעם אַלוועלטליכען יודענטום.

פאַרשטעהט זיך, אַז די בעשלוסען פון דער ניו-יאָרקער קאָנפערענץ וועלען נאָך דאַרפען ראַטיפיצירט ווערען דורך דעם ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט, וואָס וועט זיך צונויפקומען קומענדיגען מאָנאַט אין בערלין. עס איז אָבער גאָר קיין צווייפעל נישט אַז דער אַקציאָנס-קאָמיטעט וועט די דאָזיגע בעשלוסען אַקצעפּטירען און, אַז די לאַנגערוואַרטעטע פאַרברייטערטע יודישע אַגענץ וועט ענדליך געשאַפען ווערען.

ניו-יאָרק, דאָס יודישע ניו-יאָרק, איז געבליבען אָהן פלייש. 8000 יודישע קצבים, וואָס פאַרקויפען כשר פלייש זענען אַרויס אין שטרייק, און יענע יודען וואָס עסען כשר פלייש אין ניו-יאָרק מוזען דערווייל עסען עופות.

דער שטרייק איז אַ רעזולטאַט פון אַ שטילען קאַמף, וואָס ווערט שוין אַ היבשע צייט אָנגעפיהרט צווישען די קצבים אין ניו-יאָרק און די שלאַכט-הייזער. נישט אַלע ווייסען, אַז די שלאַכט-הייזער אין ניו-יאָרק קוילען מעהרסטענטיילס בהמות אויף כשר. עס לוינט זיך נישט פאַר די גרויסע שלאַכט-הייזער אין ניו-יאָרק צו קוילען אויף טריף. איז דערפאַר, ווייל דער מאַרק אויף כשר פלייש ווערט קאָנטראָלירט דורך די גרויסע ניו-יאָרקער שלאַכט-הייזער, וועלכע געפינען זיך אין די הענד פון רייכע פלייש-טראַסטען, ווערט די פּריין אויף כשר פלייש אין ניו-יאָרק פון וואָך צו וואָך טייערער.

פערציג סענט אַ פונט פלייש קאָסט איצט אין ניו-יאָרק און דאָס איז כמעט אַזוי פיל, וויפיל מען פלעגט צאָהלען אין דער צייט פון דער מלחמה.

די דאָזיגע הויכע פּרייז אויף פלייש איז נישט דערפאַר, ווייל די קצבים ווילען רייסען די הויט פון זייערע קונים, נאָר דערפאַר, ווייל די קצבים, אַליין צאָהלען די פלייש-טראַסטען כמעט די זעלבע פּרייז.

וואָכען לאַנג זענען געפיהרט געוואָרען פאַרהאַנדלונגען צווישען די יודישע קצבים און די ניו-יאָרקער שלאַכט-הייזער וועגען פאַרקלענערען דעם פּרייז אויף כשר פלייש, אָבער די פאַרהאַנדלונגען האָבען צו קיין רעזולטאַט נישט געבראַכט, איצט איז געקומען צו אַ שטרייק אין וועלכען אַכט טויזענד יודישע קצבים האָבען זיך אָנגעשלאָסען.

צו דער שטרייק וועט זיך ענדיגען מיט ערפאָלג פאַר די שטרייקער איז שווער צו זאָגען, די פלייש-טראַסטען אין ניו-יאָרק זענען גענוג רייך צו קענען אויסשטעהען אַ שטרייק. אָבער וואַהרשיינליך וועט עס זיכער פיהרען דערצו, אַז דער פּרייז אויף כשר פלייש וועט בלייבען ווי געוועזן, נאָר אַז די וועלט וועט זיך אין דער זעלבער צייט דערוויסען, אַז אין די הויכע פּרייזען זענען שולדיג נישט די יודישע קצבים נאָר די שלאַכט-הייזער, די שטרייקער וועלען מעגליך נישט געווינען קיין הנחה אין די פּרייזען אויף פלייש, זיי וועלען אָבער מאַראַליש געווינען די געזעלשאַפטליכע מיינונג וואָס וועט אויפהערען בעשולדיגען די קצבים אין „שניידען די הויט".

•

אַ גרויסען אינטערעס אין ניו-יאָרק האָט אַרויסגערופען די קאַטעדרע פאַר יודישער ליטעראַטור און געשיכטע, וואָס איז אַנאָנסירט געוואָרען ביי דעם „קאָלומביאַ"-אוניווערזיטעט.

אַ יודישע פרוי, ניימען רוש. מילער, פון וועמען קיינער האָט פריהער נישט געהערט און נישט געוואוסט, האָט צוגעשיקט אַ סומע פון אַ פערטעל מיליאָן דאָלאַר דער לייטונג פון „קאָלומביאַ"-אוניווערזיטעט אין ניו-יאָרק אַלס אַ פאָנד פאַר דער גרינדונג פון אַ יודישער קאַטעדרע.

די דאָזיגע פרוי איז אַזוי בעשיידען, אַז זי וויל צו קיינעם נישט רעדען און וויל קיינעם נישט דערציילען פאַרוואָס עס איז איהר איינגעפאַלען צו געבען די סומע גראָדע פאַר אַ יודישער קאַטעדרע. דאָס איינציגע, וואָס זי זאָגט, איז, אַז זי גלויבט, אַז יעדער יוד אין אַמעריקאַ דאַרף העלפען פאַרשפּרייטען יודישע וויסענשאַפט, און דערפאַר אייגענטליך איז זי פאַראינטערעסירט, אַז אַזאַ קאַטעדרע זאָל געגרינדעט ווערען ביי דעם „קאָלומביאַ"-אוניווערזיטעט. (וט"א)

ב. סמאָלאַר.

א קדיש מיט משניות און אהן משניות.

בילדער פון אָרטאָדאָקסישען יודישען לעבען אין רוסלאַנד.

פון ד. שערמאַן.

היינטיגעס יאָהר זענען די ימים-נוראים אין רוסלאַנד אַריבער מיט גרויס בעגייסטערונג אויף ביידע צדדים: סיי ביי די גלויביגע, סיי ביי די אפּיקורסים.

די לעצטע, ד. ה. די אפּיקורסים, האָבען זיך אָנגעהויבען גרייטען צו די ימים-נוראים נאָך אַ סך פריהער איידער די גאָטספאָרכטיגע.

נאָך פאַר תשעה-באב האָבען די יודיש-סאָוויעטישע צייטונגען אָנגעהויבען פּובליקירען אַרטיקלען וועגען דעם, ווי אַזוי בעסער צו בעקעמפען דעם רבונו של עולם אין די ימים-נוראים-טעג.

עס האָט זיך אפילו ענטוויקעלט אַ הייסע דעבאַטע אין כאַרקאָווער „שטערן", צי וואָלט נישט בעסער געווען, אַז מען זאָל די גלויביגע צוקוועטשען צו דער וואַנד אויף אַזאַ מין אופן:

— אויב דו גלויבסט אין גאָט, אויב דו מיינסט, אַז אַלץ שטאַמט פון אויבען, סאַ בעוויז אדרבא, אַז גאָט האָט טאַקע די וועלט בעשאַפען! און אויב גאָט — איז צוליב וואָס און פאַרוואָס האָט ער אין מדבר זאַהאַראַ אָנגעשאָטען אַ ים מיט זאַמד, אַז מענשען ווערען אין איהם דערטרונקען, און אין אַנדערע ערטער קאָן מען אַ הויפען זאַמד אפילו אויף אַ רפואה נישט געפינען?

אָט אַזוי, אַנ'ערך, זאָל מען פרעגען ביי די גלויביגע יודען און זאָלען זיי, אדרבא, זיין בריות צו ענטפערען אויף דעם!

קענטיג, אַז דעם ה' סודאַרסקי, וואָס האָט פאָרגעלייגט אָט דעם נייעם מעטאָד פון אַנטי-רעליגיעזען קאַמף איז שוין דערעסען געוואָרען צו האַלטען אין איין בעווייזען, אַז ס'איז נישטאָ קיין גאָט אויף דער וועלט, וואָרים סוף כל סוף, טענה'ט דער ה' סודאַרסקי (אַנ'אָנגעזעהענער יודישער קאָמוניסט), איז גאָר נישט אַזוי לייכט צו קומען צו די קולטורעל-אָבגעשטאַנענע יודישע מאַסען מיט דער פאַרטיגער מיינונג, אַז ס'איז נישטאָ קיין גאָט אויף דער וועלט. זיי, די אָבגעשטאַנענע מאַסען, ד. ה. די גלויביגע, הויבען דיר אָן צו שטעלען פראַגען:

— און ווער, אַנ'ערך, האָט עס בעשאַפען דעם מענשען?

לעצטמאָל, זאָגט ה' סודאַרסקי „הויבט מען זיי אָן דרעהען אַ ספּאָדעק מיט געאָלאָגיע, אַסטראָנאָמיע, פיזיק, קולטור-געשיכטע א. אַז. וו., וואָס אָפט איז דער אַנטי-רעליגיעזער אַליין (ד. ה. דער אפּיקורס) נישט בעהאַוונט אין זיי. די מאַסען קאָנען אַזעלכע חכמות נישט בעגרייפען און זיי בלייבען דעריבער איבערצייגט, אַז זיי (די גלויביגע) זענען גערעכט...

דעריבער, פיהרט אויס דער ה' סודאַרסקי, דאַרף דער נייער מעטאָד פון אַנטירעליגיעזער פּראָפּאַגאַנדע בעשטעהן אין דעם, אַז מען זאָל צווינגען די גלויביגע צו דערווייזען, אַז זיי זענען גערעכט, קעגען סודאַרסקי'ן גופא.

פּשוט'ער געזאָגט, הייסט עס, אַז אַנשטאָט צו פיהרען די אַנטירעליגיעזע פּראָפּאַגאַנדע דורך אויפקלערונגס-אַרבייט און בילדונג, זאָל מען די כלי-קודש און גאָטספאָרכטיגע לייט צווינגען צו בעווייזען, אַז דער גאָט אין וועלכען זיי גלויבען, עקזיסטירט טאַקע אויף דער אמת'ען. אַ בעניאַלער אויפטו! די יודען פון אַ גאַנץ יאָהר וואָלטען אין דראַנג נאָך פּרנסה גאָר איינגאַנצען פאַרגעסען, אַז קומען אָן די טעג פון תשובה, תפלה וצדקה, ווען נישט די יודישע קאָמוניסטישע צייטונגען זאָלען זיי וועגען דעם בעצייטענס דערמאָנען...

און וויבאַלד די „יעווסעקצן" אַליין דערמאָנען אָן דעם — איז דאָך טאַקע אַ מצוה אָנצוגורטען די לענדען און זעהן בעצייטענס זיך צו בעזאָרגען מיט סליחה, מחילה און כפרה... און דער „קאַמף" צווישען די ביידע צדדים ווערט נאָך לעבעדיגער, אַקטועלער און אפילו רעליגיעזער... ווייל נישט גלויבען אין גאָט באמונה שלמה איז דאָך אויך אַ פאַרפיהרטע אמונה"...

דער פועל יוצא פון דעם אַלעמען איז דער, וואָס אַלע שוהלען און בתי מדרשים זענען אין די פאַרגאַנגענע ימים-נוראים-טעג געווען געפּאַקט און עס זענען אויך געווען געפּאַקט די אַלע קאָמסאָמאָלישע קלובען, וואו מען האָט „געפייערט" דעם יום כפור אויפ'ן אפּיקורסישען שטייגער.

ווי זאָגט דער תמ'עוואַטער רוסישער פּויער:

— גאָט איז איינער, מעהר נישט די אמונות זענען פאַרשידען!

אָבער דאָך איז דער אַלטער יודישער דור אין רוסלאַנד אומרוהיג, אַז ער וועט בלייבען אָהן אַ קדיש, טאַטע-מאַמע ווייסען שוין, אַז די קינדער זייערע וועלען נאָך די 120 יאָהר זיין געוויס נישט אויפשטעלען ביים עמוד זאָגען נאָך זיי קדיש און דעריבער בעזאָרגען זיי זיך בעצייטענס מיט געדונגענע קדישים און אָפּטמאָל טאַקע אויפ'ן חשבון פון די געלדער, וואָס די עלטערן בעקומען צוגעשיקט פון זייערע קאָמוניסטישע קינדער...

אַזוי, יעדענפאַלס, דערצעהלט דער קאָרעספּאָנדענט פון „שטערן".

אָט האָט זיך אין אַ געוויסער יודישער אכסניה דער קאָרעספּאָנדענט אָנגעשטויסען אויף איינעם אַ

(ווייטער זעה 7-טען זייט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

12 מאנטאג נאוועמבער
זון-אויפגאנג 6.48
זון-אונטערגאנג 3.56
כט מרחשון תרפ"ט

נעכטיגע אימפאזאנטע פייערונג אין לאדז,

צום 10=יעהריגען יובל פון פוילענס אומאפהענגיקייט

דער איינדרוק פון אומאפהענגיקייטס=נומער „נייער פאלקסבלאט".

דער נעכטיגער נומער פון „נייעם פאלקסבלאט" וועלכער איז געווען געווידמעט דעם 10-יעהריגען יובילעי פון פוילענס אומאפהענגיגקייט און האט ענטהאלטען 34 זייטען, האט אין דער שטאדט געמאכט א גרויסען איינדרוק. דער נומער איז גיך אויספערקויפט געווארען, הגם ער איז ערשינען אין א פילפאך שטארקערער אויפלאגע, ווי געוועהנליך, אזוי, אז אין די מיטאג-שעה'ן איז שוין שווער געווען צו בעקומען אן עקזעמפלאר. די אלגעמיינע מיינונג איז, אז דער נומער פון „נייעם פאלקסבלאט" איז איינער פון די שעהנסטע, וועלכע די יודישע פרעסע אין פוילען האט ווען ס'איז ארויסגעגעבען.

פסק-דין וועגען עקסמיסירטען בית-תפלה.

(—) פרייטאג האט דער ראבינאט ארויסגעטראגען דעם פסק אין דער דין-תורה צווישען דעם ווירט פון פאלודניאווע 25 הערשעל ראזען און די גבאים פון די שווייגעס, וועלכע האבען געהאט זייער שוהל אין הויז פון הערשעל ראזען.

די דין-תורה האט זיך געצויגען איבער א וואך צייט און צום סוף האט דער ראבינאט גע'פסקנ'ט, אז די שוהל מוז צוריקגעגעבען ווערען צו די גבאים.

געשטארבען אין גאס.

(—) שבת 1 בייננאכט איז די פרוי פייגע רייכמאן פון זשוראוויא 11 אהיימגעגאנגען פון א שמחה פלוצלינג איז זי אויף זגערזשער גאס אומגעפאלען און איז געשטארבען אויפ'ן ארט, מיט דער לויה בעשעפטיגט זיך „חסד של אמת".

4 מיטינגען פון האנדווערקער-פערבאנד (פאלודניאווע 4).

נעכטען זענען פארגעקומען 4 גרויסע וואהלמיטינגען וועגען די וואהלען צום ראט פון דער קראנקען-קאסע: 2 מיטינגען — אין אייגענעם לאקאל אויף פאלודניאווע 4; 1 מיטינג, אין שייבלערס ראיאן — אין דער שול „סיני" (גלובנע 62) און דער 4-טער מיטינג — אין גייערס-ראיאן, אין לאקאל פון דער האנדווערקער-באנק.

עס זענען ארויסגעטרעטען א רייה רעדנער, און לסוף איז די אלע פיער מיטינגען אנגענומען געווארען א בעשלוס צו שטימען פאר דער ליסטע 7

היינט

פלענאר=זיצונג פון „קרן=היסוד".

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנקומען פון דער א"י דעלעגאציע מיט'ן דיכטער לייב יפה און ה' זשוכאוויצקי בראש און דעם בעפארשטעהענדען גרויסען קאמפיין פון „קרן היסוד", קומט פאר היינט 9 א זייגער אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א פלענאר-זיצונג פון היגען קרן-היסוד-קאמיטעט צוזאמען מיט די אקטיווע עסקנים. אויף דער טאג-ארדנונג שטעהען די פראגען, וואס זענען נוגע דעם פראגראם פון קבלת פנים פאר די חשוב'ע געסט, וועלכע קומען קיין לאדז דעם 25 ה.ח. ווי אויך דעם פלאן פון קה"י קאמפיין אין אונזער שטאדט. —

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. שט., פראנט.
אנאליזען פון קאל, אורין, לייכען א. צ. וו.
אורין=אנאליז - 4 זל.

(ב) נעכטען אין טאג פון דער פייערונג פון דעם 10-יעהריגען יובל פון פוילענס אומאפהענגיגקייט, האט די שטאט אנגענומען

אַן'אויסערגעוועהנליכן יום=טוב=דיגען אויסזעהען.

די גאסען רייך אויסגעקעהרט, די שויפענסטער, באלקאנען, פראנטען פון הייזער — שעהן דעקארירט. איבער די גאסען האבען מיט פעהנער און מוזיק געצויגען די צוגען פון ארגאניזאציעס, פראפעסיאנעלע פעראיינען, מיליטער-אפטיילונגען, פייערלעשער און אפטיילונגען פון מיליטערישער פאר בערייטונג.

אין אלע געבעט-הייזער זענען פארגעקומען פייערליכע גאטעס-דינסטען.

(2) שבת 7 א זייגער פריה האט

א גרויסע צאהל מיליטער,

בראש מיט אן'ארקעסטער, מודיע געווען די בעפעלקערונג, אז די פייערליכקייט לכבוד דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון פוילענס בעפרייאונג הויבט זיך אן, נישט קוקענדיג אויף דער פריהער צייט האבען זיך פערזאמעלט א גרויסער עולם צושויער.

10 א זייגער פריה איז אין דער עוואנגעלישער קירכע פארגעקומען א פייערליכער גאטעס-דינסט, אויף וועלכער ס'זענען צוו. אנד. אנוועזענד געווען דער וואיעוואדע יאשטשאלט און דער פאליציי-קאמענדאנט ניעדזשעלסקי.

א פייערליכע גאטעס=דינסט

איז אויך פארגעקומען אין דער קאטעדרע פון הייליגען קאסמעק, צו וועלכער ס'זענען געקומען גענ. מאלאכאווסקי, גענ. אלשינא-ווילטשינסקי, דר" גראהאם, שייבלער און פארשטעהער פון אנדערע מלוכות.

א זייגער 11 איז אויך געקומען

דער וואיעוואדא יאשטשאלט

אין דער בעגלייטונג פון וויצע-וואיעוואדע לעוויצקי שטעטישער סטאראסטא סטזשעמינסקי, פרעזעס פון קרייז-געריכט בעלזשינסקי, פראקוראר שמיר, שול-קוראטאר ריניעווסקי, פרע'עס פון פינאנץ-קאמער טאוואַרניצקי, פאליציי-קאמענדאנט ניעדזשעלסקי א. אנד.

אויף דער ראזיגער גאטעס-דינסט זענען מיט פייערליכע רעדעס ארויסגעטרעטען ביסקופ טימיעניעצקי און גלח נאוויצקי.

נאך די פארגעקומענע פייערליכע גאטעס-דינסטען זענען די פארשטעהער פון דער מאכט צוגעגאנגען צו דער רעפילאדע אויף פיעטריקאווער 104, ווי דער וואיעוואדע יאשטשאלט און גענ. מאלאכאווסקי האבען אויפגענומען

די דעפילאדע,

לויט דער רייה זענען א דורך געגאנגען מיט ארקעסטערס, דאס 28. און 31. שיסער פולקען, 4. פולק פון שווערער-ארטילעריע, 10. פולק לייכטע ארטילעריע, אפטיילונגען פון מיליטערישע פארבערייטונגען, פייערלעשער, סטזשעלצעס, סאקאלען, סקויטען, רייטער און פוס-געהער-פאליציי און יודישע סקויטען.

די דעפילאדע האט דער גרויסער עולם צושויער אויפגענומען מיט ענטוזיאזם.

פון דער שטאט-פערוואלטונג זענען אויף דער דעפילאדע אנוועזענד געווען דער פרעזידענט זשעמיענצקי, וויצע-פרעזידענט ר"ר ווילינסקי און פרעזעס פון שטאט-ראט אינזש. האלצגרעבער.

א זייגער האלב איינס זענען איינגעארדענט געווארען פייערליכע

אקאדעמיעס

אין שטאטישען טעאטער און קינא, ווי אויך אין דער פאלקס-שול אויף וואלבארסקא 88.

און נאך די מיטאג-שעה'ן זענען אין 3 טיילען פון דער שטאט (באלוטער מארק, שייבלער'ס מארק און גייערס מארק) פארגעקומען אויף ספעציעל צוגעגרייטע טריבונעס

קאנצערטען

פון מיליטערישע און פייערלעשער-ארקעסטערס, ווי ס'האבען זיך פערזאמעלט טויזענדער נייגעריגע.

א זייגער 8 אין אווענד איז אין פילהארמאניע זאל פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע, איינגעארדענט דורך דער פערשטענדיגונגס-קאמיסיע ביים פעראיין פון אנגעשטעלטע.

די פייערונג איז פערענדיגט געווארען מיטץ ענטהילען די געדענקס-טאבלען אויפ'ן קאטעדרע-פלאץ און פראצעסיעס צו די קברים פון די געפאלענע העלדען פאר פוילענס בעפרייאונג.

* * *

אין אווענט

האבען אויף אלע פלעצער געשפילט ארקעסטערס. אין די טעאטערס און קינאס זענען פארגעקומען פארשטעלונגען און סעאנסען פאר יוגענד און ארבייטער. ס'זענען פארגעקומען איבער 10 אקאדעמיעס, וועלכע זענען ארגאניזירט געווארען דורך ווירטשאפטליכע און פאליטישע אינסטיטוציעס.

ביז שפעט אין דער נאכט איז די שטאט געווען איינגעטונקט אין ליכט.

* *

שבת אין אווענד איז אין צוזאמענהאנג מיט דער פייערונג פון דעם 10-יעהריגען יובילי פון פוילענס אומאפהענגיגקייט פארגעקומען

אין שטעטישען טעאטער.

א פייערליכע פארשטעלונג פון סלאוואצקי'ס „קשיאנדז מארעק."

אין זאל צווישען די פערבעטענע געסט זענען געווען פארשטעהער פון דער מאכט, מיליטער-אפטיילונגען, געריכט, גייסטליכקייט, שטאט-ראט, מאגיסטראט, פרעסע און פון אנגעזעהענע בירגער.

דער ארקעסטער שפילט ביים אריינקומען פונ'ם וואיעוואדע אין זיין לאזשע דעם נאציאנאלען הימן. נאכדעם האלט דער פארזיצער פון "שטאט-ראט אינזש. האלצגרעבער א לענגערע רעדע וועגען דעם יום-טוב פון דער אומאפהענגיגקייט. ביים אויסגעשריי: „עס זאל לעבען דאס אומאפהענגיגע פאטערלאנד!" שטעלען זיך אלע אויף און דער ארקעסטער שפילט ווידער אמאל דעם נאציאנאלען הימן. נאכדעם האט זיך אנגעהויבען די פארשטעלונג.

די פערוואלטונג פון מערעל אינטערנאט

„פאמאץ"

האט שבת אין אווענד איינגעארדענט א גרויסען פערוויילונגס-אווענד פאר די מערלעך פון אינטערנאט און פאר די אלע קינדער, וועלכע האבען שוין פערלאזען די פערמע „העלענובעק" און דעם אינטערנאט „פאמאץ". צו דער פערוויילונג זענען אויך געקומען די פערוואלטונגס-מיטגלידער פון „העלענובעק".

10 א זייגער אינדערפריה איז פארגעקומען א פייערליכע תפילה

אין דער אלטשטעטישער שוהל.

מצד דער מאכט זענען אנוועזענד געווען — וויצע-וואיעוואדע לעוויצקי, פולקאווניק ווראבלעווסקי, אלס פערטרעטער פון דער שטעטישער סטאראסטווע ה' עהרליך א. אנד.

נאכדעם ווי חזן יאסעלעוויטש מיט'ן כאר אונטער דער לייטונג פון י. רובין, האבען אפגעזונגען עטליכע קאפיטלעך תהלים, האבען וועגען דער בעדייטונג פון יו"ט געהאלטען רעדעס הרב פיינער און פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג ה' מינצבערג.

אין דער שוהל זענען אנוועזענד געווען מיטגלידער פון דער קהלה-פערוואלטונג, קהלה-ראט, געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

אימפאזאנט איז אויסגעפאלען די רעפרעזענטאנץ פון די האנדווערקער, וועלכע זענען אנוועזענד געווען מיט זייערע פעהנער. ס'זענען אויך אנוועזענד געווען רעלעגאציעס פון די שולען, שילער פון די יודישע מיטעל-שולען מיט זייערע לעהרערס.

* * *

בעת דער פייערונג אין דער אלטשטעטישער שוהל שבת אין אווענד זענען אויך אנוועזענד געווען דער לייטער פון זיכערהייטס-אמט ביי דער וואיעוואודזטווע, ה' סיסקע און אלס פערטרעטער פון דער שטעטישער סטאראסטווע — ה' עהרליך.

אין דער ווילקער שוהל.

איז פארגעקומען א פייערליכע תפילה פאר די יודישע קינדער פון די פאלקס-שולען, בעת דער תפילה זענען אנוועזענד געווען אלע גבאים. דער חזן פארראבינעק האט אפגעהאלטען א תפילה און נאכדעם האט א געלעגענהייטס-רעדע געהאלטען הרב סעגאל. מצד'ן ראבינאט איז אויך אנוועזענד געווען הרב קרול און אלס פערטרעטער מצד דער קהלה-פערוואלטונג — פרנס פליוואצקי.

אין סינאגאגע

איז אפגעריכט געווארען א פייערליכע תפילה. די סינאגאגע איז געווען פיל געפאקט מיט א יו"ט געשטימטען עולם. נאך דער תפילה, וועלכע ס'האט אפגעריכט קאנטאר אלטע-מאן מיט'ן גלענצענדען כאר אונטער דער לייטונג פון דיריגענט ראַרגודזשאנסקי, האט ר"ר ברוידע געהאלטען א שעהנע פאטעטישע רעדע וועגען דער בעדייטונג פונ'ם היינטיגען אומאפהענגיגקייטס-יו"ט. אויף דער פייערונג זענען אנוועזענד געווען פערטרעטער פון דער ציווילער און מיליטערישער מאכט. בעת דער ראזיגער תפילה איז אנגעקומען די פראצעסיע פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד, וועלכע האט זיך מיט די פאהנען אויסגעשטעלט פאר'ן בעלעמער. דער כאר האט צום סוף געזונגען דעם פוילישען נאציאנאלען הימן.

מאניפעסטאציע פון די יודישע האנדווערקער.

זעהר אימפאזאנט איז אויסגעפאלען די מאניפעסטאציע פון די יודישע האנדווערקער. גלייך אינדערפריה האבען זיי זיך אנגעהויבען צו זאמלען אין זייער לאקאל אויף פאלודניאווא 4, מיט זייערע פאהנען. דער צוזאמענגעקומענער עולם איז געווען זעהר גרויס און האט נישט געקענט אריין אין פעח באנדס-לאקאל. פאר דעם פערזאמעלטען עולם האט געהאלטען א רעדע דירעקטאר אָרדינאנס. ער האט זיך אפגעשטעלט אויף דער בעדייטונג פונ'ם היינטיגען טאג.

נאכדעם האט זיך פארמירט א מאניפעסטאציע אין וועלכער ס'האבען אנטיילגענומען 26 פעראיינען מיט 18 פאהנע', בראש פון דער מאניפעסטאציע זענען געגאנגען אין דער רעפרעזענטאנץ די ה"ה ראזאר ר. האפמאן, ראטמאן מ. פיין, דירעקטאר ארדינאנס און י. לעווקאוויטש.

די מאניפעסטאציע איז דורך די גאסען פאלודניאווא, ווסכאדניא, נארוטאוויטש, פיעטריקאווער, פרייהייטס-פלאץ, נאוואמיעסקא צו דער אלטשטעטישער שוהל. דארט האט די מאניפעסטאציע זיך בעטייליגט אין דער פייערליכער תפילה און פון דארט צוריק אוועק צו דער סינאגאגע. נאך דער פייערליכע תפילה איז די מאניפעסטאציע ווידער אוועק אויף פאלודניאווא 4, וואו ס'זענען געמאכט געווארען פאטאגראפישע אויפנאהמען און די מאניפעסטאציע איז פונאנדערגעלאזט געווארען.

בראש פון פייערליכען צוג איז געגאנגען א ארקעסטער.

דעלעגאציעס ביים וואיעוואדע.

נעכטען האלב 2 א זייגער בייטאג האט דער וואיעוואדע יאשטשאלט אנגעהויבען אויפצונעהמען דעלעגאציעס, וועלכע האבען איהם איבערגעגעבען וואונשען פאר דער מלוכה-פרעזידענט, מארשאל פילסודסקי און פרעמיער בארטעל. צוו. אנד. האבען זיך געמעלדען פאלגענדע יודישע דעלעגאציעס: פון דער יודישער קהלה פערוואלטונגס-פרעזעס מינצבערג, און די ראזארעס בערגער און ווייצמאן; פון קהלה-ראט — סענאטאר בורזינער; פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע רעפ. ר"ר ראזענבלאט, רעד. י. אונגער און מ. מרחיב; פון סוחרים-פעראיין (פיעטריקאווער 73) ד"ר יוזעף זאקס און עטינגאן; פון סוחרים-פעראיין (פיעטריקאווער 10) רעד. האמבורסקי און י. אייזנער; פון קליינהענדלער-פעראיין — ראזאר ל. ראזענבערג און ג. וואהלמאן; פון פרויען-פערבאנד וו.י.ז.א. — פרוי ד"ר ספעקטאר און מ. רעזניק; פון צענטראלען האנדוו.-פערבאנד — דירעקטאר ארדינאנס, ראטמאן פיין און ראזאר האפמאן; פון האנדווערקער-ראט זאווארזקא 5 — פינגערהוט; פון ראבינאט די רבנים: י. פיינער און ל. ראזענבערג; פון „טאז" — ד"ר גאלדמאן; פון „ארט" — ווישוויאנסקי.

דעפעשען פון וואיעוואדע צום מלוכה-פרעזידענט און מארשאל פילסודסקי.

נאכדעם ווי דער וואיעוואדע יאשטשאלט האט אויפגענומען אלע דעלעגאציעס, האט ער געכטען ארויסגעשיקט פאלגענדע דעפעשען קיין ווארשא:

אין ציוויל-קאנצעלאריע צום מלוכה-פרעזידענט קיין ווארשא

„די בעפעלקערונג פון דער מיר אנפערטרויטער וואיעוואדזטווע און געמליך: אלע ארגאניזאציעס, פעראיינען, געזעלשאפטען, פארשטעהער פון דער מאכט, פון אמטען, זעלבסט-פערוואלטונגען, גייסטליכקייט און רעליגיאנס-געמיינדען, האבען ענטוזיאסטיש מאניפעסטירט דעם כבוד פאר דער רעפובליק און דער פערזאן פון אייך ה' פרעזידענט. איבערגעבענדיג אין מיינע הענד די הייסע וואונשען פאר ווייטערדיגען גינסטיגער ענטוויקלונג. איבערשיקענדיג די ראזיגע וואונשען שיק איך אייך מיט פון מיר די אויסדריקען פון כבוד.

וולאדיסלאוו יאשטשאלט
לאדזער וואיעוואדע.

* * *

צום מארשאל פילסודסקי בעלוועדער, ווארשא:

„די בעפעלקערונג פון דער פון מיר אונפערטרויטער וואיעוואדזטווע האט אין טאג פונ'ם 10-יעהריגען יובילי פון דער פוילישער אומאפהענ

גינקייט איבערגעגעבען אין מיינע הענד דורך צאָהלרייכע דעלעגאַציעס, וועלכע רעפּרעזענטירען זעלבסט-פערוואַלטונגען, געזעלשאַפטליכע אָרגאַני-זאַציעס, אַנגעשטעלטע, פעראיינען, די מאַכט-אַמטען און גייסטליכקייט פון אַלע רעליגיעס — אויסדריקען פון גרעסטען כבוד און דאַנקבאַר-קייט פאַר אייך ה' מאַרשאַל אַלס שעפער פון דער מלוכה. צו דעם ראַזיגען כבוד שיק איך מיט מיינע פערזענליכע געפיהלען און בעסטע וואונשען.

וולאַדיסלאַוו יאַשטשאָלט
לאָדזער וואָיעוואָדע.

צום פרעזעס פון מיניסטאָרען-ראַט, דאָקטאָר קאַזימיערוש באַרטעל.

„די בעפעלקערונג פון דער וואָיעוואודזטווע, האָט דורך צאָהלרייכע דעלעגאַציעס, וועלכע האָבען רעפּרעזענטירט די מאַכט, גייסטליכקייט, זעלבסט-פערוואַלטונגען, פערבאַנדען, רעליגיאָנס געמיינדען, אָרגאַניזאַציעס און פּראָפעסיאָנעלע-פעראיינען איבערגעגעבען הייסע וואונשען פאַר'ן פרעזעס פונ'ם מיניסטאָרען-ראַט.

איבערשיקענדיג זיי שיק איך מיט פון מיר און פון אַלע בעאַמטע אויסדרוקען פון כבוד און איבערגעבענהייט.

וולאַדיסלאַוו יאַשטשאָלט
לאָדזער וואָיעוואָדע.

* * *

פייערליכע זיצונג אין שטאָט-ראַט.

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע זיצונג פון לאָדזער שטאָט-ראַט.

צו דער זיצונג זענען געקומען בישוף טימע-ניעצקי, וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, וויצע-וואָיעוואָדע לעוויצקי, גענעראַל מאַלאַכאָווסקי, פּראָקוראָר שמיר פרעזעס פון קרייז-געריכט ביעלעזשינסקי, וויצע-פרעזעס וויטקאָווסקי, שול-קוראַטאָר ריניעוויטש, פרעזעס פונ'ם פינאַנץ-אַמט טאָוואַרניצקי, קאָמענ-דאַנט ניערזשיעלסקי, אינספּעקטאָר איזידאָרטשיק און אַנד.

צו דער זיצונג איז אויך געקומען דער גאַנצער מאַגיסטראַט אין גאַלאַ-קליידונג און די ראַטמענער פון אַלע פראַקציעס און ריכטונגען.

דער זאַל איז געווען דעקאָרירט מיט גרינס און ווייס-מאַראַנער פעהנער.

פונקט האַלב 4 אַ זייגער עפענט די זיצונג דער פרעזעס פון שטאָט-ראַט אינזש. האָלצגרעבער. דער מיליטערישער אָרקעסטער שפּילט דעם פּויל-שען הימן, וועלכען אַלע הערען אויס שטעהענדיג.

נאָכדעם האַלט פרעזעס האָלצגרעבער אַ לענגערע רעדע וועגען דער ענטשטעהונג פון דער אומאָפּהענ-גיגקייט פון דער מלוכה. דערביי דערמאָהנט ער עטליכע מאָל די גרויסע פערדינסטען און טאַטען לטובת דער מלוכה מצד דעם מאַרשאַל יוזעף פּיל-סודסקי. מיט אַן אויסרוף — „זאָל לעבען דאָס פרייע פּוילען!" פערענדיגט דער פרעזעס זיין רעדע.

דאַן ווערען איינשטימיג אָנגענומען פאָלגענדע צוויי בעשלוסען, וועלכע דאַרפען פעראייביגען דעם אָנדענק פון דעם 10-יעהריגען יובל — צו אַסיגנירען 200,000 זלאָטים אויף אַ היים פאַר די שילער פון דער מלוכה'שער טעקסטיל-שולע. די היים ווערט געבויט דורך אַלע זעלבסטפערוואַלטונגען פון דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע. אַ חוץ דעם איז בעשלאָסען געוואָרען צו סובסידירען מיט 25,000 זל. יעהרליך 5 ראָס הויז פאַר יתומים נאָך געפאַלענע זעלנער.

אין אַ פייערליכער שטימונג איז 4 אַ זייגער די זיצונג געשלאָסען געוואָרען.

דעפּעשען פון דער קהלה-פערוואַלטונג צום מלוכה-פרעז. מאַרשאַל פּילסודסקי און פרעמ. באַרטעל.

נעכטען האָט די קהלה-פערוואַלטונג אַרויסגע-שיקט פאָלגענדע דעפּעשען:

מלוכה-פרעזידענט פּראָפ. מאָשציצקי, וואַר-שאַ, שלאָס.

אינ'ם פייערונגס-טאָג פון 10-יאָהריגען יו-בילעאום פון דער אומאָפּהענגיגקייט פון דער פּוי-לישער רעפּובליק דריקט אויס די קהלה-פער-וואַלטונג דעם ה' מלוכה-פרעזידענט אין נאָמען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דער שטאָט לאָדז די הייסעסטע וואונשען און אויסדריקען פון עהרע און איבערגעבענהייט.

(—) ל. מינצבערג (פרעזעס).

מאַרשאַלעק יוזעף פּילסודסקי, וואַרשאַ, בעלוועדער.

אינ'ם פייערליכען טאָג פון 10-טען יאָהר זייט ס'איז דאָס פאָטערלאַנד בעפרייט געוואָרען פון קנעכטשאַפט און ס'איז דערגרייכט געוואָרען די אומאָפּהענגיגקייט, דריקט אויס די קהלה-פערוואַלטונג אין נאָמען פון דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג די איבערגעבענהייט דעם אונער-מידליכען קעמפער פאַר פרייהייט, אומאָפּהענ-גיגקייט און וואוהל פונ'ם פאָטערלאַנד.

זאָל אַלע ווייטערע אונטערנעהמונגען פאַר'ן וואוהל פון פּוילען געקרוינט ווערען מיט ערפאָלג.

(—) ל. מינצבערג (פרעזעס).

פרעמיער פּראָפ. באַרטעל, וואַרשאַ.

די פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאָדז דריקט אויס דעם ה' פרעמיער אינ'ם פייערליכען טאָג פון דעם 10-יאָהריגען אומאָפּ-העגנגיגקייט פון פּוילען די אינניגסטע וואונשען פון ערפאָלגרייכער טעטיגקייט פאַר'ן וואוהל און פאָר-נאַנדערבליהונג פונ'ם פאָטערלאַנד.

(—) ל. מינצבערג (פרעזעס).

די פייערונג אויף דער פּראָווינץ.

(פון אונזערע קאָרעספּאָנדענטען).

די פייערליכקייטען אין זגערזש.

פאָריגען מיטוואָך אין אָווענר איז אין לאָקאַל פון שטאָט-ראַט פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דעם ספּעציעל געשאַפענעם אָרטיגען בירגער-קאָמיטעט איינצואָרדענען די פייערונגען פון 10-יעהריגען יובי-לעאום פון פּוילענס אומאָפּהענגיגקייט.

—

נאָך אַ לאַנגער דיסקוסיע אין וועלכע ס'האָבען אָנטיילגענומען, כמעט אַלע מיטגלידער פון קאָמי-טעט, איז בעשלאָסען געוואָרען, בכדי צו פעראייביגען דעם היסטאָרישען מאָמענט אויסצובויען אַ שטעד-טישעס פאָלקס-הויז אין וועלכען ס'זאָל זיך געפינען אַ גרויסער טעאַטער-זאַל אויף 1200 פּלעצער, אַ זאַל פאַר פאָרלעזונגען אַ לעזע-האַלע און די שטעטי-שע ביבליאָטעק, חוץ דעם אַ טורן-האַלע פאַר די אָרטיגע טורן און ספּאָרט-געזעלשאַפטען.

חוץ דעם זאָל איינגעמוירט ווערען אין מאַגי-סטראַט לאָקאַל אַ געדענק-טאָוועל פון אַלע מלחמה-געפאַלענע זעלנער פון אונזער שטאָט, אין קאַמף פאַר פּוילענס בעפרייאונג.

דאָנערשטאָג איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע זיצונג פון שטאָט-ראַט געווידמעט די פייערונגען. דער בירגער-מייסטער ה' שוויערטש האָלט אַ גע-לעגענהייטס רעדע און שטעלט פאָר דעם שטאָט-ראַט דעם פּראָיעקט פון בירגער-קאָמיטעט אויסצו-בויען אַ פאָלקס-הויז אין אונזער שטאָט און איינ-מוירען אַ געדענק-טאָוועל פון די געפאַלענע זעלנער אין קאַמף פאַר פּוילענס בעפרייאונג.

נאָכדעם ווי איינציגע ראַטמענער שטעלען איינינע פראַגען לייגט ראַטמאַן אַ. מאָרגענשטערן פאָר, אַז דער שטאָט-ראַט זאָל אַקצעפּטירען דעם פאָר-שלאַג פון בירגער-קאָמיטעט און פאָרערט אויף דעם מאַגיסטראַט צו שאַפען אַ געהעריגען פּלאַץ פאַר דעם פאָלקס-הויז און פאָרבערייטען ביז צו די קומפטיגע זיצונג פון שטאָט-ראַט אַ גענויען קאָסטען-אָנשלאַג פון קומפטיגען פאָלקס-הויז.

ביי דער געלעגענהייט שלאָגט ער אויך פאָר אויפצופאָדערען דעם מאַגיסטראַט אַרויסצוגעבען אַ פאָלשטענדיגען טעטיגקייטס-בעריכט פון דער אָר-טיגער זעלבסטפערוואַלטונג פאַר די לעצטע 10 יאָהר.

ביידע פאָרשלאָגען ווערען איינשטימיג אָנגע-נומען און דער פאָרזיצער שליסט די זיצונג.

* * *

דאָס פּראָגראַם פון די פייערונגען איז פאָל-גענדער:

שבת 6 אַ זייגער פאַרנאַכט איז איינגעאָרדענט געוואָרען אַ פייערליכער צוג איבער די גאַסען מיט'ן אָנטייל פון אָרקעסטער פון די פייערלעשער, פּאָליציי, פייערלעשער „האַרצערזשעס", „סאָקול", מיליטער פאָרבערייטונגס-פאָרמאַציעס, „מכבי", א. אַז. וו.

הייַנט זונטאָג 8 אַ זייגער אין דער פריה האָ-בען זיך פערזאַמעלט דעלעגאַציעס, צעכען, פייער-לעשער, פּאָליציי, קינדער פון אַלע שולען, „סאָקאָלען „האַרצערזשעס", „מכבי" א. אַנדערע אויפ'ן פּלאַץ פון די פייערלעשער און אונטער די קלאַנגען פון אָרקעסטער איז דער צוג צוגעגאַנגען ביז די עוואַנ-געלישע קירכע, וואו עס איז פאָרגעקומען אַ גאָטעס-דינסט, דאַן צו דער שוהל, וואו עס איז פאָרגעקומען אַ הזכרה 10 אַ זייגער אין דער פריה און 11 אַ זייגער אין דער קאַטוילישער קירכע.

12 אַ זייגער האָבען געהאַלטען רעדעס דער סטאַראָסטא ה' ושעווסקי, ריר. צעאַך און אַנדערע און דאַן איז פאָרגעקומען פאַר'ן מאַגיסטראַט אַ רעפּילאַ־ע.

נאָכדעם האָט זיך פאָרמירט אַ צוג איבער די הויפּט-גאַסען.

אין אָווענד איז אין לאָקאַל פון גימנאַזיע פאָרגעקומען אַנ'אַקאַדעמיע.

א. מ—ן.

—

פייערונג אין אַלעקסאַנדער.

מיטוואָך איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פונ'ם היי-גען שטאָט-ראַט. צוליב דער וויכטיגער טאָג-אָרדנונג זענען אַ גרויסע צאָהל בירגער געקומען בייוואוינען די זיצונג.

דער בירגער-מייסטער ה' אַנדזשעיאַק (אַ פּ.פּ.ס.'אָחיעץ) לייענט פאָר, צום יאָהר - טאָג פון דער ערשטער פּוילישער סאָציאַליסטישער רעגירונג אין לובלין, דעם אויפרוף פון דער דאַמאָלסדיגער רעגי-רונג, דער בירגערמייסטער האַלט דערביי אַ זעהר אינהאַלטסרייכע רעדע.

אין פונקט קאָמוניקאַטען ווערט געמאָלדען: דאָס לויט דער אינטערווענץ פון מאַגיסטראַט האָט די אונטערנעמונג אַקציע פון מאַגיסטראַט צו-זאַמען מיט די טעלעפאָן-אַבאָנענטען ביי דער טעלע-פאָן-דירעקציע האָט נעהאָט דעם נעהעריגען ערפאָלג, די טעלעפאָן געזעלשאַפט מעלדעט דאָס די ליניע — אַלעקסאַנדער-לאָדז איז פערברייטעט געוואָרען און דער טעלעפאָן פערקעהר פונקציאָנירט היינט פון 8 פריה ביז 8 אָווענט אָה זאיבעריים. אַ גרויסע פער-אינטערעסירונג רופט אַרויס דער פונקט עלעקטריע, דער בירגער-מייסטער ה' אַנדזשעיאַק, וועלכער האָט אַרויסגעוויזען אַ נזאַלדיגע ענערגיע ביים אַדורכפיהרען אַ אָפּמאַך מיט אַ לאָדזער עלעקטרישע געזעלשאַפט צום אַדורכפיהרען עלעקטרישע בעלייכטונג פאַר קראָפט און ליכט אין אונזער שטאָט האָט אויף דער זיצונג פאָרגעשטעלט דעם פּראָיעקט-אָפּמאַך, נאָך שטורמישע וכוחים איז אַקצעפּטירט געוואָרען דורכ'ן שטאָט-ראַט דער אָפּמאַך מיט דער געזעלשאַפט: „עלעקטראָן" (אינהאַבער בה. האָמער לאָדז). ביי זעהר גינסטיגע בעדינגונגען לטובת דער שטאָט. די געזעלשאַפט פערפליכטעט זיך פון שוין צוצו-טרעטען צום בויען אַ עלעקטראָווניע — און אויף דערווייל צו בעלייכטען די שטאָט מיט אַ מאָטאָר פון 50 פערד קראַפט.

לויט'ן פאָרשלאַג פון בירגערמייסטער איז אויך בעשלאָסען געוואָרען פון שוין אַדורכצופיהרען נייע בריקען און געפלאַסטערטע טראָטואַרען צו. אַנד. אין די יודישע קוואַרטאַלען.

צום סוף פון דער זיצונג איז לויט'ן פאָרשלאַג פון ראַטמאַן פליטמאַן בעעהרט געוואָרען מיט אויפ-שטעהן פון די ערטער דאָס אָנדענקען פון ח' ביניש מיכאַלעוויטש, דער בירגערמייסטער האָט דער-ביי איז אַ פאַר וואַרימע ווערטער דערמאָהנט מי-כאַלעוויטש'עס ראָל אין קאַמף מיט'ן צאַריזם.

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע זיצונג פון שטאָט-ראַט.

נאָכדעם ווי דער בירגערמייסטער ה' אַנדזשעי-טשאַק האָט געהאַלטען אַ פייערליכע רעדע, איז בעשטימט געוואָרען דאָס פּראָגראַם פון די פייער-ונגען: אַ צוג פון די שול-קינדער, אָרגאַניזאַציעס, ראַטמענער, אָרקעסטערס, אַקאַדעמיעס א. ד. גל.

אַ חוץ דעם האָט דער שטאָט-ראַט בעשלאָסען אָנצורופען דעם מאַרק אין אַלעקסאַנדער מיט'ן נאָמען קאָשטשושקי'ס פּלאַץ אַלס אָנדענק פון דעם אומאָפּהענגיגקייטס יובל. ש. ח—ה.

—

כ.ד. און נ.פּ.ר. נוצען אויס די וואַהל-קאַמפּאַניע, כדי צו העצען געגען יודען.

היינט בייטאָג איז אין דער גאַס און אַרום די קאָשטשאָלען פערשפּרייט געוואָרען אַ העץ-אויפרוף פון די ליגקע נ.פּ.ר. געגען דעם פאָרשטע-הער פון די יודישע אַרבייטער אין דער פערוואַל-טונג פון דער קראַנקען-קאַסע — ראַטמאַן שמואל מילמאַן. דער אויפרוף וואָרנט אַלע קאַטאָליקען נישט צושטימען פאַר דער ליסטע נומער 2, ווייל דאָרט קאַנדידירט דער בונדיסט שמואל מילמאַן, וועלכער האָט אַלס מיטגליד פון דער פערוואַלטונג פון די קראַנקען-קאַסע פערלאַנגט אָפּצונעהמען דעם קרייץ אין דער סאַנאַטאָריע אין טושינעק.

•

ווי מען טיילט אונז מיט שטעלט זיך די מעשה מיט'ן קרייץ פאַר אויף פאָלגענדען אופן:

די קראַנקען-קאַסע, ווי בעוואוסט, האָט אויפ-געבויט אַנ'אייגענע סאַנאַטאָריע, אין טושינער-וואַלד, פאַר שוואַכע קינדער. אַזוי ווי צו דער קראַנקען-קאַסע געהערען אויך אַ גרויסער טייל יודען, איז זעלבסטפערשטענדליך, אַז אין דער דאָזיגער סאַנאַטאָריע דאַרפען אַריינקומען אויך יודישע קראַנקען קינדער.

ראַטמאַן מילמאַן האָט זיך דערוואוסט, אַז אין שפּייז-זאַל פון דער סאַנאַטאָריע איז אויפגעהאַנ-גען געוואָרען אַ קרייץ, און די יודישע קינדער פיהלען זיך צוליב דעם שלעכט, ער האָט דעריבער אויף דער פערוואַלטונגס-זיצונג אַוועקגעשטעלט די פראַגע, וועגען דאָס אויפהענגען פון קרייץ אָהן וויסען פון דער פערוואַלטונג. ראַטמאַן מילמאַן האָט דערביי אָנגעוויזען, אַז מ'קאָן נישט אין אַנ'אינסטיטוציע, וועלכע דאַרף אַריינגעהמען קינ-דער פון אַלע גלויבענס, אַריינפיהרען אַזעלכע בעדינ-גונגען, אין וועלכע די יודישע קינדער קאָנען זיך נישט גוט פיהלען.

דער דאָזיגער ענין ווערט איצט זייער שטאַרק אויסגענוצט דורך די נ.פּ.ר. און כ.ד., כדי צו הע-צען געגען יודען און געגען סאָציאַליסטישען בלאָק.

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1908.

היינט דאַרפען זיך רעגיסטרירען אַלע געבוי-רענע אין 1908 י. וועלכע וואוינען אין 9. פּאָ-ליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

M. N. O. P. R. S. T. U. W. Z.

די רעגיסטראַציע קומט פאָר אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליציי'אישען ביוראָ ביים מאַגיסטראַט (פּיעטרקאָווער 212) און קומט פאָר פון 8.15 ביז 1 אַ זייגער בייטאָג.

קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פאַר רעזערוויסטען.

(—) אויף נאָוואָ-טאַרגאָווע 18 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין 1895, וועלכע וואוי-נען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָ-ליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן אויף אַלע בוכשטאַבען.

מאָרגען — פון 1894 אויף

A. B. C. D. E. F. G. H. Ch. I. J. K L. Ł,

אויף קאָנסטאַנטינער 62 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין י. 1888, וואָס וואוי-נען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָ-ליציי-קאָמיסאַריאַטען אויף די בוכשטאַבען

I. J. K.

מאָרגען — פון 1888 י. אויף

Kd—Kl.

(—) היינט דאַרפען זיך שטעלען אויף לעשנאָ 9, די רעזערוויסטען פון 1888 י. וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4-טען קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַ-מיליען-נעמען הויבען זיך אָן אויף

M. N. O. P. R.

S. T. U. W. Z. Ż. מאָרגען-

אויף נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 51, דאַרפען זיך מעלדען די רעזערוויסטען פון 1898 י., וואָס וואוינען אין 6. 4 און 1-טען פּאָליצייקאָמיסאַריאַט, מיט די פאַמיליען-נעמען אויף אַלע בוכשטאַבען.

מאָרגען — פון 898 י. פון 7, און 10 קאָ-מיסאַריאַט אויף אַלע בוכשטאַבען.

היינט—צוגאַב-פאָבאָר-קאָמיסיע

(ב) היינט וועט אויף פאָמאָרסקאַ 18 פון האַלב 9 אין דער פריה אַמטירען די צוגאָב-פאָבאָר-קאָמיסיע.

צו דער קאָמיסיע דאַרפען זיך צושטעלען מיט פערזענליכע דאָקומענטען די געבוירענע אין די יאָהרען 1905, 1906 און 1907 אויף פערזאָ-נען פון עלטערע יאָהרגענג, וועלכע האָבען זיך נאָך נישט געשטעלט צו דער פאָבאָר-קאָמיסיע, ווי אויך די, וואָס האָבען בעקומען פאָראיאָהראָן אָד-ראָטשעניעס אויף אַ יאָהר (קאַטעגאָריע B) אַלס צייטווייליג נישט פעהיג צו מיליטער-דינסט.

די קאָמיסיע אַמטירט פון האַלב 9 אַ זייגער אָן.

דער האַנדווערקער-פעראיין אָגראַדאָווע 9

און די וואַהלען צו ער ס־אַנקע-קאַסע

די טעג איז פאָרגעקומען אין האַנדווערקער-פעראיין אָגראָדאָווע 9 אַ קאָנפערענץ פון דער פער-וואַלטונג מיט אַלע פאַך-סעקציעס.

נאָך אַנ'אַלזייטיגער דיסקוסיע זענען אָנגענו-מען געוואָרען אַזעלכע בעשלוסען:

1) אַלע האַנדווערקער און כאַלופּניקעס, וועל-כע האָבען וואַהל-רעכט אַלס אַרבייטסגעבער, שטי-מען פאַר דער ליסטע 5 פון די סאָציאַליסטישע האַנדווערקער און כאַלופּניקעס;

2) כאַלופּניקעס, וועלכע זענען אַליין פערשי-בען אין דער קראַנקען-קאַסע און בעשעפטיגען ביז 2 אַרבייטער האָבען דעריבער וואַהל-רעכט אין דער אַרבייטער-קוריע — שטימען פאַר דער ליסטע פון סאָציאַליסטישען בלאָק (בונד, פּ.פּ.ס. און ריטשען) נומער 2.

פון פאָלקס-אוניווערזיטעט

ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

מאָרגען דינסטאָג ד. 13 נאָוועמבער קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַ-ציע אַ פאָרלעזונג פון ה' י. הערשקאָוויטש אויף ד. ט.: „דאָס 7-טע דאָמיניאָן".

אונטער דעם נאָמען איז, ווי בעוואוסט, ער-שינען מיט אַ צייט צוריק אַ בוך פון בעקאַנטען אַרבייטער-פיהרער אין ענגלאַנד, קאָלאָנעל וועדזש-וואוד, וועלכער בעהאַנדעלט דאָרט אויף אַ אָריגי-נעלען אופן די פראַגע פון דער צוקונפטיגער גע-שטאַלטונג פון דער פּאָליטישער לאַגע אין ארץ-ישראל. דער אַרטיקעל האָט ז.צ. אַרויסגערופען גרויס אויפמערקזאַמקייט אין אונזער שטאָדט. —

„פּוילישער מאַנטשעסטער"

עס איז ערשינען דער צווייטער נומער פון דער לאָדזער צייטשריפט „פּוילישער מאַנטשעסטער". מיט אַרטיקלען פון: ראַטמאַן י. ביאַלע, מ. בראָ-דערזאָן, אַ. ברזשעזינסקי, וו. גייזלער, ב. אַ. גליקס-אינזש. א. ווילנער, ד"ר אַ. טאַרטאַקאָווער, פּרעז. י. לעווענשטיין, פּרעז. ל. מינצבערג, מאַג. ז. שמרויך, פּרנס ב. רוס, ד"ר וו. פאָלעק, אינזש. נ. פראַש-קער, ד"ר י. פרענקעל, פּרנס מ. פּלאַצקער. אויסער-דעם כאַראַקטעריסטיקעס פון רעד. י. אונגער, גושע-גאָזש ניידאַ, לעאָפּאָלד לאַנדסבערג, אינטערוויו מיט'ן דירעקטאָר פון איטינגאָנ'ס קאָנצערן אברהם לעקיך, אָפּהאַנדלונג וועגען סאַנאַטאָריום „ראָזאַלינאַ" „אָררט" א. אַ. דער נומער איז אויך רייך אילוס-טרירט. רעדאַגירט: אַ. באַרוכין און י. נירוואַן.

אונטער ניו-יארק, אין דער ערד, ליגט נאך א גרויסע שטאט.

אין דער צייט וואס ניו-יארק וואקסט אין דער הויך, וואקסט זי אויך אין דער טיף. — וואס עס טוט זיך אונטער ניו-יארק.

אין דער צייט, וואס ניו יארק האלט אין וואקסען אין דער הויך, וואקסט זי אויך אין דער טיף. באלד וועלען שוין זיין פיר-פינף טונעלען, וואס איינער וועט זיין אונטער דעם צווייטען. ווען ניו יארק זאל נישט אויפהערען צו וואקסען אין דער הויך, קען זי נאך דערגרייכען דעם הימעל... און ווען זי זאל נישט אויפהערען צו גראבען זיך אין דער טיף, קען זיך נאך, ווייצעלט זיך א שרייבער אין „טריביון", דורכגראבען דעם גאנצען ערד-קנויל און דערגרייכען כינע, פון אינווייניג. נישטא איצט קיין שום אפשטעל פאר אינזשענירען. נישטא איצט קיין זאך, וואס זאל הייסען צו שווער. אלץ קען מען איצט אונטערשפארען, פערפונדרעווען און פערשטאלעווען, אז איין טונעל זאל זיך האלטען אויפן צווייטען.

צעהנדליגע טויזענטער מענשען האלטען אין איין ארומפאהרען אונטער דער ערד, און א סך האלטען דארט כסדר אין ארבייטען; אין דער הינזיכט איז די אונטערשטע ניו יארק אזוי ווי די אויבערשטע ניו יארק.

די אויבערשטע ניו יארק זעהט יעדער איינער, אבער די אונטערשטע איז איינגעהילט אין פינסטערניש, כאטש עס ברענגען דארט א סך עלעקטרישע ליכטער. עמיצער האט זיך אויסגעדריקט: דאס לעבען פון ניו יארק ליגט נאר אין דער ערד; דארט ליגען די רינעס, וואס טראגען אוועק דעם שמוץ פון ניו יארק, און דארט ליגען די גרויסע רעהרען, וועלכע ברענגען ריין וואסער צום טרינקען; דארט געהט דורך דער כוח פון גאז און אויך דער כוח פון עלעקטריציטעט.

ווען עס זאלען פערביינעהען הונדערטער יאהרען און די וועלט זאל חרוב ווערען און עס זאל אויפשטעהן א נייע וועלט, וועלען די נייע מענשען געהענריג אין די צעהנדליגע טונעלען פון אונטער ניו יארק זאגען: „א מאדנע פאלק האט דא מסתמא געלעבט, מענשען וועלכע האבען גאר גע-וואוינט אונטער דער ערד".

מען האלט נאך אלץ אין בויען אונטער דער ערד.

עס ווענדעט זיך אן דעם פון וואס פאר א שטאף די ערד בעשטעהט אין דעם אדער אין יענעם טייל אונטער דער שטאט צו וויסען, וואס פאר א מאטעריאל צו בענוצען פאר דער בויאונג פון דעם טונעל. אמאליגע יאהרען פלעגט מען ביי ענגליכע ארבייטען געברויכען גרויסע מחנות ארבייטער און קליינע געציוג. היינט איז דאס פערקעהרט: די מחנות ארבייטער ביי די טונעלען זענען קלענער, אבער די מאשינען זענען גרעסער. עס זענען היינט שוין דא מערקווירדיגע מאשינען, וואס העלפען דעם גרויס-שטאטישען מענשען איינצוארדענען זיך אויף דער ערד און אין דער ערד.

די היינטיגע גרויסע שטאט מוז אנקומען צו דער הויך, אבער פונקט אזוי מוז זי אויך אנקומען צו דער טיף.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-31.

[illegible]

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע-דאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעס פאלקסבלאט".

[illegible]

גילטיג דעם 12-טען נאוועמבער 1928

8320. העלפערן.

נישט ריכטיג איז, אז קוים איז א מיליטער-פליכטיגער אלט געווארען 25 יאהר, ווערט ער שוין איבערגעטר גצן אויטאמאטיש אין רעזערוו, אלס איינס צי ער האט יא געדינט אדער נישט געדינט. דאגעגען איז יא אמת, אז יעדען מיליטער-פליכטיגען קאן מען ביז 38 יאהר ארייניהען אין אקטיווען דינסט. וואס שייך דער בעגרעניצונג פון עלטער ביז 25 יאהר, האט עס נאר א שייכות בנוגע צו די איבערגעבליבענע אויסערן קאנטינגענט.

8321. צ. אבר.

שטראפליך איז יעדער מענש פערענטווארטליך נאר פאר זיך.

ממילא אויך פאר פיהרען א פראצעס אויף קענען אייגענטיממער פון אויטא, קאן נאר זיין א רייך וועגען א ציוויל-אקציע.

8322. וו. לענגע.

8323. אטאג-טעגליכער לעזער פון די אלט-שטעטישע האלעס.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פער-שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטפערענגענריג די צייטונג.

8324. פיר פון ראדאמסקער שטיבעל.

פון דער ליטערע D ווערען גערופען נאר די יאהרגענג 1888, 1900 און 1903.

8325. אהרן שליוויצקי.

פאר שטייערן קאן מען איין מאשין און אונבעדינג נויטיגע ארבייטס - מכשירים נישט סעקווע-סטרירען. דאגעגען אויפ'ן חשבון פון פריוואט-חובות ווייבאלד ס'זענען נישט פארהאן קיין אנדערע ווערט-פולע זאכען, קען מען אויף אזעלכע געגענשטענדען יא לייגען אנ'ארעסט.

8326. ה. פון נאוואמיעסקא.

אויב איהר פיהרט נישט דעם האנדעל אין דער דירה, מעגט איהר אפילו האבען א פאטענט, דארפט איהר צאהלען דירה געלד לויט'ן פראצענט-פוס פאר א וואוינונג.

8327 א שטענדיגער לעזער פון מרדכי גבאי'ס גאס.

אויב איהר האט געדונגען די וואוינונג מיט וואסער אדער די וואסערלייטונג האט פונקציאנירט אין מאמענט, ווען איהר האט זיך ארייגעצויגען, קאן יעדער פון די פעראינטערעסירטע לאקאטארען צווינגען דעם הויזווירט אויף א ציוויל-גערימטליכען אופן אויסצופיהרען די בעדינגונגען פון אבמאך. פרובירט זיך אויך צו ווענדען וועגען אנ'אינטער-ווענץ צו דעם סאניטארען דאזאר פון אייער בעצירק.

8328. א שטענדיגער לעזער פון פאמארסקע 3.

אויב מען דארף א נייע פאדלאגע אדער אנ-דערע גרעסערע רעפעראציעס מוז עס אומבעדינג טאן דער הויזווירט אויף זיין חשבון, אומאפהענגיג פון אומשטאנד, לויט וואס פאר א פראצענט-פוס מען צאהלט דירה-געלד.

8329. א שטענדיגער לעזער A. P.

פרינציפיעל איז מחויב צו צאהלען דעם לאקאל שטייער דער לאקאטאר.

אין דעם פאל קאן די עקזעקוציע-מאכט אויך ביי אייך אויפמאנען דעם שולדיגען שטייער-חוב.

8330. וועלוועל P.

מיר האבען שוין אויף אזעלכע אנפראגען נישט איינמאל געענטפערט, אז די געריכטען טראגען אין אזעלכע ענינים נישט ארויס קיין איינהייטליכע אורטיילען.

טייל ריכטער האלטען אז א דירה אין וועלכען מען פיהרט גלייכצייטיג א ווערקשטעל, פאר א וואוינונג. אנדערע ווייטער רעכענען עס פאר אנ'ארבייטס-לאקאל.

מיר ראטען אייך דערווייל צו שיקען דעם הויזווירט דירה-געלד לויט'ן פראצענט-פוס פאר א וואוינונג.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעיעץ.

מיט אנטייל פון די ליבלינגס-ארטיסטען **באריסאווא, ראבינאוויטש** און די בעקאנטע פרימאדאנא **נאדיא קארעני**

היינט, מאנטאג, דעם 12-טען נאוועמבער. 9 א זייגער אווענד

גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50

די רומענישע חתונה

אין 3 אקטען פון ש א ר. ראל „זאכאר" — דער בעליבטער ארטיסט א. קאמפאניעיעץ.

ס'נעמט אנטייל (לויט א. ב) פרויען: בעזמאן, באריסאווא, נאדיא קערעני, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלטירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאטקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.

אדמין: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאן. בילעטען אין פילהארמאניע-קאסע.

אנאנס!!! אין פארבע-רייטונג: „די פערשעהמטע כלה", „הירש לעקערט"

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צוריקגעקעהרט

— און איבערגעצויגען אויף —

צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87

ספעציעל ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען. נעמט אן פון 8-10 פריה, 12-2 נ.מ. און פון 4-8 אוו.

הונדערט בריף פון ענטוישטע פרויען.

(א בוך אינטימע סענסאציעס).

דער נעיער נאך אינטימקייטען שטעלט זיך נישט אויף א מאמענט אפ. אונטער דעם זענען געפינט אזעלכע זאכען, וועגען וועלכע מען דערצעהלט איינער דעם אנדערען „אונטער פיר אויגען". עס איז באמת משונה'דיג, אז דעם גרעסטען טייל מענשען אינטערעסירען גראד די שטריכען און כאראקטער פון אנדערען, צו וועלכע זיי וואלטען אייגענטליך נעראפט האבען די קלענסטע שייכות. דער ברייטער עולם זוכט ביי גרויסע פערזענליכקייטען דווקא זייערע שוואכקייטען. דאס איז די לעבענס-פאליטיק פון די קליינע מענשעלעך.

און פון דעם אינטערעסען-קרייז געהט אויך ארויס דאס בוך פון מאקס מעט, וואס איז אקארשט דערשינען אונטער'ן שפאנענדען טיטול „מענער, וועלכע ווערען אפגעשטויסען". דער טיטול קלינגט אפשר גאנץ ערנסט, אבער ווען מען לייענט דעם אונטערטיטול, זעהט מען, וועגען וואס עס האנדעלט זיך אין דעם בוך, דער אונטערטיטול איז „הונדערט אינטימע פרויען-בריף".

וואס איז דער צוועק פון אט דעם נייער-דערשינענעם בוך? קיין ליטעראריש ווערק קאן מען עס נישט אנרופען. דער מחבר האט זיך נישט אזוי שטארק אפגעלייגט אויף אויסצוגראבען סענסאציעס אין דער פרויען-נשמה, נאר ער האט געזוכט צו שילדערן פסיכאלאגיש-פיקאנטע איינצעלהייטען. דער מחבר ברענגט איניגע עכטע פרויען בריף, אבער דער גרעסטער טייל בריף אין דעם בוך איז נישט עכט און ער דערצעהלט אליין, אז א סך פון זיי זענען צוגעטראכט. דער לעזער דארף אויסגעפינען וועלכער פון די בריף איז עכט און וועלכער עס איז אויסגעפאנטאזירט. אין דער הקדמה צו דעם בוך ווערט בעשטימט א פריז פאר יענעם לעזער, וועך עס וועט אויסגעפינען די גרעסטע צאהל עכטע בריף. נאר אין איין פאל זאגט

דער מחבר אויס, אז דער בריף איז אנ'עכטער. דאס איז דער בריף פון א פופציג-יעהריגער פרוי. מיר האבען דא נישט אזוי פיל ארט כדי איבערצודרוקען אלע בריף, אבער מיר וועלען פרובען געבען א בילד פון דעם אינהאלט פון אט דעם סענסאציאנעלען בוך.

זיין בעזונדערע אויפמערקזאמקייט ליינט דער מחבר נישט אויף שילדערען די מענער, וועלכע ווערען אפגעשטויסען פון פרויען, נאר איהם אינטערעסירען די סודות פון דער פרויען-נשמה און יענע נישט-ארויסגעזאגטע פארערונגען, וועלכע די פרוי שטעלט צום מאן. דער סדר, לויט וועלכער מען טיילט איין די בריף, איז פאלגענדער: פריהער קומען שוישפילערינס, נאכדעם פרויען פון דער וויסענשאפט, ספארטלערינס, אריסטאקראטקעס און פשוטע פרויען, וואס פעלשען אין זייערע מענער. ער זוכט אזוי איינצוטיילען זיין גאנצען מאטעריאל, אז יעדער איינער געפינט גלייך, וואס ער זוכט.

דארטען, וואו דער אלטעגליכער מענש מיינט, אז עס ליגען פערבארגען די טיפסטע סודות, געפינט דער פסיכאלאג קיין שום נייעס נישט און ער געפינט דארטען אלעכע פרטים, וועלכע זענען שוין פון לאנג בעקאנט. דאס איז דאך שוין אנ'אלטער אמת, אז יענע מענער וועלכע רעדען צו פיל וועגען זייערע ליבעס האבען נישט קיין בעזונדערען מזל ביי פרויען. יעדע פרוי און יעדע מיידעל האט פחד, דער דאזיגער בעריהמער זאל איהר נישט ארויס-טראגען אין דער עפענטליכקייט. און דעריבער איז פערשטענדליך די מיינונג פון א באלעט-טענצערין, וועלכע שרייבט אין איינעם פון די בריף, וואס מעט ברענגט אין זיין בוך:

„...איך וואלט נישט געהאט קעגען דעם; אבער איהר האט זיך צופיל בעריהמט מיט די סך פרויען-הערצער, וואס איהר האט בעצוואונגען, איהר זייט זיכער ביי זיך אז יעדע שיינע פרוי מוז זיין אייערע. און איך האב לחלוטין נישט געהאט קיין חשק אויף צו בערייכערען אייער קאלעקציע מיט נאך אנ'עקזעמפלאר".

ווי עס צו זעהן, איז אין איהם קיין גרויסער פסיכאלאגישער נייעס נישטא.

אין אנדערען בריף רעדט זיך אויס דאס הארץ א שוישפילערין, וועלכע האט חתונה גע-האט נאך א קורצער, אבער שטורמישער טעאטער-קאריערע.

„...איהר האט נישט געטראפען! עס וואלט מיר איצט נישט שווער געווען זיך צו גרויסען און צו זאגען, אז נאר צוליב דרך-ארץ פאר די „אייזערנע געזעצען פון דער מאראל" האב איך דאס געטון און יענץ נישט געטון. — אבער דאס פאלט מיר גארנישט איין! איך בעטאן נאכאמאל אז נאר צוליב א שלימזלדיגער צוזאמענקייטונג פון די פערהעלטענישען, האב איך נישט געקאנט האל-טען דעם צוזאג, וואס איך האב אייך געגעבען, אייער בעמערקונג אז אין אנדערע פאלען בין איך גארנישט אזוי נישט-צוגענגליך איז, ווי איך האף, נישט קיין פארוואורף. איך זאג אייך אפען, אז איך בערויער לחלוטין נישט, וואס איך בין אריין אין דעם פערהייראטען לעבען נישט אלס צנועה, און אין אונזער צייט וועט קיין פרוי אין דער וועלט דאס נישט בערויערען. און היינט? דאס איז נאטירליך, אז איך בין געטריי מיין מאן און קיין מענש איז נישט בכח"...

יעדער סארט מענש האט, פערשטעהט זיך, זיין אייגענעם אופן און צוגאנג צו בעהאנדלען אינטימע פראבלעמען. דאס ווייס אויך דער מחבר גאנץ גוט, און דעריבער לאזט ער אין זיין בוך א לעהרעריז שרייבען צו א פראפעסאר פון פסיכאלאגיע א בריף, אין וועלכען זי האלט איהם א לאנגע לעקציע וועגען דעם, אויס וועלכע סיבות איז נישט יענע צניעותדיגע פרוי, פאר וועלכער ער האלט איהר. און די האזיגע לעהרעריז פער-ענדיקט איהר בריף.

„... ליבער פראפעסאר, איך בערויער זעהר, וואס איך מוז אייך דאס מאל און אייער איינענער ספעציאליטעט ארויסגעבען א שלעכטע ציינעניש. איהר זייט דורכגעפאלען! אדער — פאר דער צייט האט זיך פערשידענעס געענדערט — זאל איך אייך אפשר נאכאמאל לאזען איבערחזרן אייער שיעור?"

און אין דעם טאן געהט עס ווייטער אינ'ם גאנצען בוך. דער מחבר מישט צוזאמען מענער און פרויען אויף א זעהר בונטען אופן, אט אזוי ווי דער לעבען טוט דאס, און אין איין בריף שרייבט אנ'אריסטאקראטין צו איהר מאסאזשיסט:

„... באלד ווי איהר פלעגט אוועקגעהן פון מיר, פלעגט מיר ווערען אזוי שווער צו מוט. איך האב אייך שטענדיג געוואלט צוריקרופען. איינמאל, ווען איך בין געזעסען אליין אין מיין בודואר, פער-זונקען אין געדאנקען, האב איך איינגעדרעמלט. מיר האט זיך געחלומט, אז איך בין א פייעו-קעניגען און איך ליג אין א רויזען-גארטען. איהר זייט א וואלד-גאט און בויגט זיך אריבער איבער מיר און קושט מיך ליידענשאפטליך די הענט, די אָרעמס, דעם האלז און דעם גאנצען לייב. ווען איך האב זיך אויפגעכאפט האב איך נאך געפיהלט דעם טעם פון אייערע קושען און איך האב זיך געפרייט מיט שיינעם חלום, ביז אין איינעם אנ'אווענט איז פארגע-קומען די גרויסע ענדערונג. געדענקט איהר, ווי מיר האבען זיך געטראפען אין טאפארען ביי דעם „טי דאנסאן"? דעמאלט איז דאס געשעהען. איך האב זיך געפונען אין דער געזעלשאפט פון עטליכע אריסטאקראטען. איין קוק איז פאר מיר גענוג גע-ווען. אייער פראק איז שלעכט געזעסען און דערצו — א גרויל, — האט איהר נאך געטראגען א שווארצען שליפס. איך בין איינגאנצען געווען אויסער זיך!..."

אין דעם בריף ווערט טיילווייז געווארפען א ליכט אויף דעם, פארוואס דער גרעסטער טייל פרויען שטויסט די מענער אפ. אזעלכע מענער ווי דער אקארשט געשילדערטער, געהערען צו דעם מין, וועלכע זענען מסוגל צו ברענגען גליק, און געהיים, אין דער שטיל, אבער אין ליכט פון דער עפענטליכקייט פערלירען זיי אין די אויגען פון דער פרוי זייער גאנצע פארב און צוציהונג-קראפט.

נ. ז.

—=:§:=—

47 בעריהמטע דאקטוירים וועגען די אורזאכען פאר־וואס א מענש ווערט גראה און אלט.

פאַראַן מענשען, וועלכע זענען צו זעכציג יאָהר פיל יונגער אין געזונד=צושטאַנד, ווי אַנדערע 40=יעהריגע מענשען.—אַ מיטעל צו מעסטען דעם עלטער פון אַ מענשען.

קען מען פערלענגערען דעם מענשליכען לעבען? וואָס זענען די אורזאַכען וואָס מאַכען דעם מענשען אַלט? און ווי אַזוי קען מען עס פערמיירען?

דאָס זענען פראַגען, וועלכע האָבען שטענדיג אינטערעסירט די מעדיצינישע פראָפעסיע ווי אויך דעם אַלגעמיינעם עולם. אָבער ביז איצט האָט מען נאָך קיין צופרידענשטעלענדען ענטפער אויף די פראַגען נישט געקראָגען. איצט איז די פראַגע נאָך מעהר אַרויפגעשטעלט געוואָרען אויפ'ן טאָגאָרדנונג צוליב דער העכסט־אינטערעסאַנטער רעבאַטע, וואָס איז דאָ נישט לאַנג פאָרגעקומען צווישען די בעריהמטסטע דאָקטוירים אין אַמעריקע. 47 בעריהמטע דאָקטוירים און פראָפעסאָרען, ספּעציאַליסטען איבער פערשידענע קראַנקהייטען האָבען בעלעכטען וועגען דער פראַגע פון מענשליכען עלטער און די אורזאַכען, וואָס מאַכען דעם מענשען אַלט.

די אינטערעסאַנטסטע לעקציע איז געהאַלטען געוואָרען פון ד"ר אַלעקסיס קאַרעל, פון ראָקפעלער אינסטיטוט. ער האָט נישט נאָר אַרומגערעדט די פראַגע פון מענשליכען עלטער, נאָר ער האָט אויך אָנגעדייטעט, אַז עס זענען דאָ מיטלען ווי אַזוי צו בעשטימען ווי אַלט אייגענטליך אַ מענש איז. די פראַגע, זאָגט דר. קאַרעל, איז פון גרויס וויכטיגקייט, ווייל דער עלטער פון דעם מענשען ווערט נישט אַלע מאָל בעשטימט פון זיינע יאָהרען. עס זענען דאָ מענשען, וועלכע זענען צו 60 יאָהר אַ סך יונגער ווי אַנדערע מענשען צו 40 אָדער 35 יאָהר. אייניגע מענשען הויבען אָן דערפיהלען דעם עלטער ווען זיי זענען נאָך גאָר יונג, און אַנדערע מענשען פיהלען זיך זעהר יונג, כאָטש לויט זייערע יאָהרען דאַרפען זיי שוין זיין אַלטע לייט.

פאַר דעם ראָקטאָר איז דעריבער זעהר וויכטיג צו בעשטימען ווי אַלט דער פאַציענט איז אין דער אמת'ן, נאָר לויט זיין פיזישען צושטאַנד. דאָס קען העלפען בעשטימען צי אַ געוויסע אָפּעראַציע דאַרף געמאַכט ווערען איבער דעם פאַציענט און וויפיל נוצען זי קען טון ווען מען זאָל קענען אויסמעסטען דעם פיזישען עלטער פון דעם מענשען, וועט אויך זיין מעגליך אויסצורעכענען מעהר אָדער ווייניגער ווי לאַנג דער מענש וועט נאָך קענען לעבען און עס וועט אויך מעגליך זיין דעם לעבען צו פערלענגערען מיט געוויסע מעדיצינישע מיטלען.

אָבער איידער מען קען צוטרעטען צו דער פראַגע וועגען בעשטימען דעם מענשליכען לעבען, דאַרף מען נאָך וויסען פון וואָס דער עלטער נעהמט זיך. וואָס פאַר אַנ'ענדערונגען עס קומען פאָר אין דעם מענשען'ס אָרגאַניזם, וואָס מאַכט איהם פיהלען אַלט.

דר. קאַרעל ערקלערט עס אויפ'ן פאָלגענדען אופן:

דער מענשליכער אָרגאַניזם בעשטעהט פון טישוס, וועלכע זענען צוזאַמענגעשטעלט פון בעזונדערע צעלען. צווישען די צעלען געפינט זיך אַזאַ מין פליסיגקייט, וועלכע גיט די לעבענס־קראַפט צו די טישוס. און עס ווענדט זיך אָן דעם כעמישען צוזאַמענשטעל פון אָט דער פליסיגקייט וויפיל קראַפט זי קען אַריינברענגען אין די טישוס. ווען, אַלזאָ, עס זאָל געלינגען אויסצוגעפינען אָט דעם כעמישען צוזאַמענשטעל פון דער פליסיגקייט וועט מען קענען אורטיילען וויפיל לעבענס־קראַפט די טישוס קריגען אין אַ געוויסען עלטער, און אין וואָס פאַר אַ געזונד־צושטאַנד דער מענש געפינט זיך באַן. אַזאַ מיטעל, זאָגט דר. קאַרעל, האָט ער נאָך לאַנגע פראָבעס אין זיין לאַבאָראַטאָריע אויסגעפונען. ער האָט זאָגאַר ערקלערט די אַנמעוזנדע ראָקטוירים ווי אַזוי דעם מיטעל אָנצווענדען, אום צו בעשטימען דעם פיזישען עלטער פון דעם מענשען.

אַ צווייטער פראָפעסאָר, דר. פרעדעריק קינלי, פון קאָלומביא אוניווערזיטעט אייגער פון די גרעסטע נערווען ספּעציאַליסטען אין לאַנד, האָט ספּעציעל בעהאַנדעלט די פראַגע וועגען דעם מאַרך. ער האָט געזוכט צו ערקלערען וואָרום דער פערשטאַנד פון דעם מענשען ווערט אָפּגעשוואַכט אויף די עלטערע יאָהרען און צי זענען עס נישט די ענדערונגען, וואָס קומען פאָר אין דעם מאַרך, וואָס פעראורזאַכען דעם עלטער פון דעם מענשען. אָבער דר. קינלי פערזיכערט, אַז עס איז נישטאָ אַזאַ זאַך ווי אַנ'אַלטער מאַרך. כאָטש עס איז קיין צווייפעל נישט, אַז אין דעם מאַרך קומען פאָר געוויסע ענדערונגען צוליב פערשידענע קראַנקהייטען, וואָס דער מענש מאַכט דורך אין זיין לעבען. דר. קינלי פערזיכערט, אַז ווען דער מענש זאָל לעבען נאָרמאַל אין די יונגע יאָהרען און זאָל זיך נישט אָנשטרענגען איבער די כחות, וועט ער קענען לעבען גאַנץ לאַנג און ער וועט נישט פיהלען די לאַסט פון עלטער.

ער האָט פאָראויסגעזאָגט אַז עס וועט קומען אַ צייט, ווען די מעדיצינישע וויסענשאַפט וועט בייקומען די פערשידענע קראַנקהייטען, פון וועלכע דער מענש ליידעט און דאַן וועלען מיר מעהר נישט מורא האָבען פאַר'ן עלטער, ווייל מיר וועלען זיך פיהלען גאַנץ יונג אַפילו ווען מיר וועלען שוין זיין אויף יענער זייט פון די זיבעציגער יאָהרען.

עהנליכע מיינונגען זענען אויך אויסגעדריקט געוואָרען פון אַנדערע. די אַלגעמיינע מיינונג איז, אַז די מעהרסטע צרות פון עלטער קומען פון אַנ'אומנאָרמאַלען לעבען אין די יונגע יאָהרען. ווען מענשען וואָלטען זיך געקענט קאָנטראָלירען אין דער יוגענד און פיהרען אַ רעגעלמעסיגען לעבען, וואָלטען זיי נישט נאָר געלעבט אַ סך לענגער, נאָר זיי וואָלטען געהאַט זעהר אַנ'אַנגענעהמען עלטער. די זאַך איז אָבער וואָס דער שטראָם און דראַנג צו לעבען שטופט דעם מענשען צו אַ גרעסערער טעטיגקייט, און אַ סך מענשען אַרבייטען זיך איבער, זיי טוען זאַכע מעהר ווי זייערע כחות קענען פערטראָגען. ווען זיי זענען יונג פיהלען זיי דאָס נישט, אָבער ווען זיי געהען אַריין אין די פערציגער יאָהרען דערפיהלען זיי פּלוצלונג, אַז זיי זענען אָפּגעלעבט און זיי הויבען זיך אָן שרעקען פאַר'ן עלטער.

דער פאַטריאָטיזם פון די אונגאַרישע יודען.

ערקלערונג פון אונגאַרישען געזאַנדטען אין לאָנדאָן.

לאָנדאָן, (יט"א) אין „רזשואיש רײלי ביולעטין", וואָס ערשיינט אין ניו־יאָרק. דורך דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור, איז געווען פערעפענטליכט אַ בריף פון אונגאַרן, אין וועלכען דער אויטאָר פון בריף שטעלט פעסט, אַז די אונגאַרישע יודען גענים פאַקטיש נישט פון בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג און ער טאַדעלט די אונגאַרישע יודען פאַר זייער איבער־געטריבענעם אונגאַרישען פּאַטריאָטיזם, אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער אונגאַרישער געזאַנדטער אין לאָנדאָן, באַראָן רוביךא ציגי צוגעשיקט דער צענטראַלע פון דער יט"א אין לאָנדאָן אַנ'ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט צווישען אַנדערען געזאָגט:

איך פערזיכער אייך, אַז די בעשולדיגונג, וואָס איז געמאַכט געוואָרען נעגען מיין רעגירונג, איז פולשטענדיג אונבעגרינדעט. איינער פון די פונדאַמענטאַלע פרינציפען פון אונזער קאָנסטיטוציע איז די פולשטענדיגע גלייכהייט פון אַלע בירגער, אומאָבהענגיג פון זייער גלויבען, דאָס איז פראָקלאַמירט געוואָרען פיל מאָל מיט דער גרעסטער פייערליכקייט (ספּעציעל אין יאָהר 1848 און אין געזעץ 143 פון יאָהר 1868). די יודען זענען גלייכבערעכטיגט געוואָרען דורכ'ן געזעץ 17 פון יאָהר 1867. דאָס אונגאַרישע געזעץ־בוך זעהט נישט פאָר קיין שום יורידישע בעגרענצונגען פאַר אָנהענגער פון וועלכע עס איז רעליגיעס. איך האָב נישט געהערט, אַז „נייע סעריעס פון אַנטיסעמיטישע געזעצען" אָדער „געזעצען געגען יודישע ערד־בעזיצער" זאָל ריסקוטירט ווערען דורכ'ן אונגאַרישען פּאַרלאַמענט. עס קען אויך נישט זיין ריכטיג, אַז דער אונגאַרישער פּרעמיער גראַף בעטלען זאָל ראַטען אַנ'עמיגראַציע פון די אונגאַרישע יודען. אונזער פּרעמיער איז אַלעמאָל געשטאַנען אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון אַ ווייטגעהענדער טאָלעראַנץ און גלייכהייט צווישען אַלע בירגער, וואָס עס קען בעשטעטיגט ווערען לויט זיינע צאָהלרייכע עפענטליכע ערקלערונגען.

עס איז ריכטיג, אַז עס איז אין אָנהויב פון פאָריגען יאָהר פּראָיעקטירט געוואָרען אַ צייטווייליגע בעגרענצונג פון דער צאָהל אַדוואָקאַטען, וואָס פּראַקטיצירען אין בודאַפּעשט. דער ראָזינער פּראָיעקט איז נעשטיצט געוואָרען דורך אַ רייה עלטערע פאַרשטעהער פון דער אַדוואָקאַטור, וועלכע האָבען אָנגעוויזען, אַז אויב עס וועלען נישט איינגעפיהרט ווערען געוויסע בעגרענצונגען פאַר די אַפּליקאַנטען, וועט ערנידעריגט ווערען דער לעבענס־ניוואָ פון די אַדוואָקאַטען (אין איצטיגען מאָמענט פּראַקטיצירען אין בודאַפּעשט העכער 3,500 אַדוואָקאַטען). די בעגרענצונג וואָלט זיך בעצויגען אויף אַלע אַפּליקאַנטען אָהן אונטערשיד פון גלויבען. צוליב די גרויסע שוועריגקייטען ביי בעשיצען די אַלגעמיינע אינטערעסען איז דער ראָזינער פּראָיעקט אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

איך שטעל פעסט, אַז אייער קאָרעספּאָנדענט פעראורטיילט דאָס אונגאַרישע יודענטום פאַר זיין פּאַטריאָטיזם, איך קען אָבער נישט זיין איינשטימיג מיט זיינע אויספיהרונגען. איך גלויב, אַז די אונגאַרישע יודען האָבען גענוג געזונדען פערשטאַנד, זייער פּאַטריאָטיזם איז אַ פּועל־יוצא דערפון, וואָס זיי זענען צופרידען מיט זייער גורל. איך קען בשום אופן נישט מסכים זיין דערמיט, אַז זייער פּאַטריאָטיזם קען דינען אַלס ברען־שטאָף פאַר אַנטיסעמיטישע אויסברוכען אין טשעכאָסלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויען. אויב מיר וואָלטען ערנסט בעהאַנדעלט די ראָזינע בעהויפּטונג, וואָלט מען געקענט אויך זאָגען, אַז די פּאַטריאָטיזם פון די טשעכישע און יוגאָסלאַווישע יודען קען זיך שלעכט אָבשלאָגען אויפ'ן אונגאַרישען יודענטום.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער=קראַנקהייטען.

פעטריקאַווער 10, טעל. 86=31

נעהמט אָן פון 8—$9^1/_2$ פריה און פון $3^1/_2$—$4^1/_2$ נאָכם.

אַ קדיש מיט משניות און אָהן משניות.

(ענדע פון 3־טען זייט)

יודען, וואָס האַלט אין איין זאָגען משניות. דער יוד, לאָזט זיך אויס, איז טאַקע דער בעלעבאָס פון דער אכסניה.

— לערענט איהר? — פרעגט איהם דער קאָרעספּאָנדענט.

— אַ ברירה האָב איך, נישטאָ פון וואָס צו לעבען...

— און דער משניות גיט אייך צום לעבען?

— געוויס.

— אדרבא, זאָגט ווי? — האָט שוין דער קאָרעספּאָנדענט אָנגעהויבען צושטעהן.

— וואָס מיינט איהר, שוין גאָר? — האָט דער יוד בעקומען לשון. — עס לעבט נאָך דער יודישער גאָט! די קאָמוניסטען האָבען אָבגענומען קינדער פון עלטערען, קיין קדישים זענען שוין די היינטיגע זיהן נישט, די יונגלעך זענען זיך צולאָפען אין די גרויסע שטעדט.

— נו איז וואָס?

— איז גאָרנישט, בעזאָרגט זיך יעדער יוד מיט אַ געדונגענעם קדיש.

— זייט איהר אויך אַ געדונגענער קדיש?

— פאַרוואָס נישט? — איך קאָן חלילה נישט, וואָס?

— וויפיל בעקומט איהר?

— אַ רובעל אַ חודש פאַר קדיש מיט משניות און אָהן משניות — אַכט רובעל אַ יאָהר...

— וויפיל קדישים האָט איהר? — איז דער קאָרעספּאָנדענט געוואָרען נייגעריג.

— ווי עס מאַכט זיך... אַ פינף־זעקס. ווען נישט די קאָנקורענציע — וואָלט געווען אַסך מעהר..

— וועלכע קאָנקורענציע?

— איהר מיינט דען, אַז איך בין איינער.

פערקויפט צום טייוועל.

(ראָמאַן). 63)

זיי זענען אַרויסגעלאָפען פון שטוב.

די שטראַהלען פון די טאַשען־לאַמטערנדלעך האָבען געגלאַנצט אויפ'ן ווייסען שניי, אָפּוואַרפענדיג לאַנגע שאָטענס פון די קשאַקעס.

— וואַרט צו, — האָט קליין בעפוילען, צוקומענדיג צום שטאַל.

ער האָט זיך פאָרזיכטיג געלאָזט געהן פאָרויס, בעלייכטענדיג זיך דעם וועג מיט אַ לאַמטער.

ביים אַריינגאַנג אין שטאַל זענען בלויז קענטיג געווען די שריט פון מינע'ן און פון דעם פּאָליציאַנט, וואָס האָט זי געפונען.

— קומט אַהער!

די פּאָליציאַנטען זענען צוגעקומען נעהענטער.

— איך האָב מורא, אַז מיר האָבען זיך געכאַפּט צו שפּעט. עס פעלט אַ געדיכטער שניי, און פון די שפורען מיט אַ האַלבע שעה צוריק איז שוין קיין זכר נישטאָ. דערויף טאַקי האָט געהאָפט זאַרעמבאַ, ווען ער האָט אַהערגעבראַכט מינע'ן.

— יאָ! — איז מאַרטען מסכים געווען. — ער מוז זיין אין ערגיץ נאָהענט.

— בלי שום ספק! מ'מוז נאָך אַמאָל זוכען אין דעם גאָרטען און הויז. זענען אַלע בעוואָפענט?

— אַלע! — האָט מאַרטען געענטפערט.

אין גאָרטען האָט זיך אָנגעהויבען די רעוויזיע.

ביי דער בעלייכטונג פון די עלעקטרישע טאַשען־לעמפּלעך האָבען זיך געהיימניספול בעוועגט די שאָטענס פון די בוימער און קשאַקעס, וואָס זענען געווען פערשאָטען מיט'ן שניי.

קליינען איז פּלוצים געקומען אין זינען טאַליע מיט איהרע וואונדערבאַרע קלוגע אויגען, ווי זי טוליעט זיך צו איהם...

דער געדאַנק איז אָבער תיכף אָפּגעוואָגדט געוואָרען דורך עפּיס אַ מאָדנעם קלאַנג.

ער האָט פערהאַלטען דעם אָטעם, און איז געבליבען שטעהן, קוקענדיג גלייך פאַר זיך.

די עלעקטרישע שטראַהלען האָבען אומרוהיג געטאַפּט אין דער פינסטערניש.

אין דער לופט איז ווידער געשטאַנען אַ פּיי־ערליכע פולע שטילקייט.

שוין־זשע האָט זיך עס בלויז אויסגעדאַכט, אַז ער האָט געהערט עפּיס אַ פּערדעכטיגען שאָרך?

ער איז צוגעגאַנגען צו זיינע מענשען.

— מיר האָט זיך אויסגעוויזען, אַז דאָרט פּאַ־רעט זיך עמיצער, — האָט ער געזאָגט — קומט מיט מיר!

אַלע זענען צוגעגאַנגען צום אָרט, וואָס קליין האָט אָנגעוויזען, און זענען געשטאַנען עטליכע מי־נוט אומבעוועגליך.

— ס'האָט זיך מיר אוודאי אויסגעדוכט,—האָט דער אינספּעקטאָר אַ זיפץ געטון, — מילא, פערפּאַ־לען. זוכט ווייטער!

קיינער פון די דיזשורירענדע אין גאָרטען האָט גאָרנישט געזעהן און געהערט.

גלייכצייטיג איז אָבער פעסטגעשטעלט געוואָרען אויף זיכער, אַז מיט אַ שעה צוריק האָט איי־נער פון די פּאָליציאַנטען אַריינגעקוקט אין דעם שטאַל, און דאַן איז מינע דאָרט נישט געווען.

— זעהט, שלאָפט נישט אין די זאַכען, מיינע הערן! — האָט קליין אַ זאָג געטון — זאַרעמבאַ איז ערגעץ דאָ, און אויסנוצענדיג דעם שניי, וועט ער זיך בצמיהען צום ענטלויפען. זעהט, זייט פאָר־זיך, און שלאָפט נישט אין די זאַכען.

ער האָט רעדענדיג אַזוי, אַליין נישט געהאַט די פולע דרייסטקייט צו גלויבען אין דעם, וואָס ער רעדט.

די מענשען האָט ער אָפּגעשיקט, און אַליין איז ער צוריקגעגאַנגען אויף יענעם אָרט, וואו איהם האָט זיך אויסגעדוכט, אַז ער הערט אַ פערדעכטיגען רעש.

ער האָט זיך אויפמערקזאַם איינגעקוקט אין די קשאַקעס, אין דעם ווייסען שניי־צודעק, נאָר ער האָט גאָרנישט געזעהן.

גלייך ענטקעגען איהם איז געשטאַנען אַ גרויס, צווייגיגער בוים, וואָס דער שטאַם זיינער איז געווען צוקנאַקט פון אַ דונער.

קאַפּיטעל זיבעצען.

די לייטערס פון דעם אויספאָרשונגס־אַמט האָט מען אָנגעמאָלדען, אַז מען האָט געפונען מינען. עלף אין אָוונד איז קליין געזעסען אין גאַסט צימער, וואַרטענדיג אומגעדולדיג אויף ידיעות פון טאַליען, וואָס האָט איינגעלעגט מינע'ן שלאָפען.

ער האָט נישט אויסגעהאַלטען, און איז, ענדליך אויפגעשטאַנען, און זיך געלאָזט געהן צו דעם שלאָפצימער.

— איהר פערשטעהט — האָט ער טאַליען אַריינגעשעפּטשעט דורך דער עטוואָס געעפענטער טיהר — יעדער מינוט איז טייער! ווען זי וואָלט מיר נאָר געקאָנט ענטפערען אויף איין פראַגע בלויז...

— אָבער, הער קליין! — האָט טאַליע געענטפערט — צי מיינט איהר טאַקי, אַז אין אַזאַ מצב וועט זי אייך קאָנען מיטטיילען עפּיס וויכטיגעס. אָ, ווען זי וואָלט עס נאָר געקאָנט טון! זאַרעמבאַ איז אָבער נישט קיין שוטה, און וואָלט זי עס נישט פריי געלאָזט!

אַנ'אויפגערודערטער, אַ צוטומעלטער איז קליין אוועק צוריק אין גאַסט־צימער, און האָט בעפוילען:

— טוישען די וואַכען! מ'קאָן נישט האַלטען מענשען אַ גאַנצע נאַכט אויפ'ן פראָסט!

ער איז צוגעגאַנגען צום פענסטער, און צוגע־לעגט דעם הייסען שטערען צו דער קאַלטער שויב...

לאַנג האָט ער זיך איינגעקוקט אין דער פינ־סטערניש, און דערנאָך האָט ער אויפגערעגטערהייט אָנגעהויבען צו שפּרייזען איבער'ן צימער.

זאַרעמבאַ איז דאָך בלי שום ספק צוזאַמען מיט דעם פולקאָווניק געווען דאָ אין ערגיץ.

— אָבער וואו?

עס קאָן דאָך נישט זיין, אַז...

(פאָרטזעצונג קומט)

מ'דאַרף דעם גליק עפּענען די טיר!

די גליקליכסטע לאָסען צו בע=
קומען אין לאָטעריע = קאַנטאָר

ב. ווײַנבערג
42 פּעטריקאָווער 42

ציהונג דעם 15. און 16. ד. ח.

אויסווערטיגע שיקען מיר אַרויס לאָסען נאָכ'ן
איינצאָהלען אויף רעכנונג P. K. O. 61016

PIOTRKOWSKA 42.

ערשינען נומער 2

פּוילישער מאַנטשעסטער

אילוסטרירטע לאָדזער צייטשריפט
פאַר ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע און קולטו-
רעלע פראַגען אונטער דער רעדאַקציע פון

א. באַרוכין און י. נירוואַן.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט. פּרייז 50 גר.
צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס-פערקויפער.

אויף ראַטעס!!!

אויבער-העמדער
און נאַכט-העמדער

פון פּאַפּעלין, זעפיר און אַנדערע שטאָפען
צו בעקומען אין דער ערשטקלאַסיגער פּראָצאָווניע פון

J. WOROBIEJCZYK
41. KILIŃSKIEGO 41

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז, האַלז, אויערן קר.	11—10 2—3 7—6
ד"ר רוזשאַנער הויט און געשלעכט קר.	11—10 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק אינערן-קראַנקהייטען	1—2 6—7
ד"ר יוספּסאָן נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני פרויען און געבורטס-הילף	1-11½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 נאַ. 1—2
ד"ר ווײַנבערג אויג. חאַרץ, לונגען-קר.	1-11 5½—7
ד"ר טײַפעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק צאָהן-ערצט	3—7
ג. ראָזעס צאָהן-ערצט	9—2

צאָהן-פערהיילונג, פּלאָמבירונגען, קראָנען, צאָהנען א. א. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארן
א רענטגען-אינסטיטוט
[illegible]

די לעטשניצע איז אויך שבת און זונטאָג
געעפנט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט
פּראָפ. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונט

א מיכטיגער

יונגערמאַן,

וואָס בעזיצט די פּוילישע שפּראַך, ווערט געזוכט זאָפאָרט
אַלס שטאָט-אַגענט אין גאַלאַנטעריע-בראַנזשע. צו ער-
פאַהרען אין רעסטאָראַן „באַר וואַרשאַווסקי“,
נאַ אַמיעסקאַ 19 (אין הויף).
2424

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 6-go do poniedziałku, dnia 12-go listopada 1928 r. wł.

Dla dorosłych: Dla dorosłych:

Przedpiekle

Dramat w 10 aktach według powieści GABRJELI ZAPOLSKIEJ. Wykonawcy ról głównych:
Eliza la Porta, Dagny Servaes, Werner Krauss.

Dla młodzieży i dorosłych:

ODZYSKANIE NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI

Fragmenty walk i pracy pokojowej narodu polskiego w ostatniem dziesięcioleciu 1918—1928.

UWAGA: Z powodu przypadającej 10-letniej Rocznicy odzyskania Niepodległości, w sobotę, dnia 10 listopada od godz. 1.30 po poł. i w niedzielę, dnia 11 listopada od godz. 4 po poł. wejście do kina na wszystkie seansy BEZPŁATNIE.

W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz

אל תתהלל ביום מחר!!
כי לא תדע מה ילד יום.

לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען

נאָר, אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען מאַנדאַטווע זאַכען
זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

פּעטריקאָווער 17 דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען
לויט'ן אוסטאַוו צלערליי בּיטעס, קלאַוזולעס,
זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען,
אַפּעלאַציעס ציווילע און קאַרנע אַפּאַ=
זיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען
דירה אין עורזשאַנד-ראַזיעמטשי, וועגען פּעספּאַר אין
קאָמיסאַריאַט-רזשאַנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען,
אַקטען אינטערציזיעס, אַקטע דאַראַ=
וויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך אי-
בערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון
שותפות-אַקטען. מיט אַכטונג

י. מאַנעלאַ רעכט-קאָנסולענט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים=ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט=קראַנקהייטען
און מענער-שוועכע. אַנאַליזען פון בלוט און אויס-
פלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסי-
ליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע
און נערווען-קראַנקהייטען.

קוואַרץ=לאָמפּ. עלעקטרישער
הייל=קאַבינעט קאָסמעטיק.

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָווענד. זונטאָג פון 9
פריה ביז 2 נ"מ. בעזונדערע וואַרטע ציםער פאַר
פרויען. **וויזיט 3 זל.**

Dr. med. J. HERSZFINKIEL
15 Zawadzka 15, telefon 11-87
קינדער=קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 8—10 פאַרמיטאָג און פון 3—5 נאָכמיטאָג

ב. מיכאַלעוויטש'ס לויה"ש: טעריע פּראַכטפולע אויפנאַמען
פיין געדרוקט, אין צוויי פאַרבען, און נאָך אַנדערע אינטערעסאַנטע מאַטעריאַלען
פון דער גראַנדיעזער טרויער-דעמאָנסטראַציע געפינסטו אין היינטיגען

22-טן נומער „אילוסטרירטע וואָך“
זשורנאַל פאַר וואָרט און בילד; רעדאַקטאָר: א. גראַפמאַן.

אלע אַקטועלסטע נייעס פון דער וואָך אין בילד, עלעגאַנט און אַנ-ציהענד לייען-שטאָף.	=	איינציגע אילוסטרירטע יודישע צייטונג מיט אַן'אמת-אייראָפּע-אישען פּאַרנעהם.

פאַר'ן קופּאָן פון דער „איל. וואָך“ געהסטו אין
אַלע יודישע טעאַטערן צו האַלבע פּרייזען.

אַכטונג, לאָדז! די „אילוסטרירטע וואָך“ האָט שוין געשלאָסען אַן'אָפּמאַך מיט דער דירעקציע פון יודישען טעאַטער אין דער לאָדזער „פילהאַרמאָניע“ און שוין מיט'ן קופּאָן פון היינטיגען נומער (22) קאָן יעדער לעזער בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער צוויי בילעטען צו האַלבע פּרייזען.

מעבעל

ערשטקלאַסיגע, אייגענע אויסאַרבייטונג ווי:
שפּייזע-צימער, שלאָף-צימער
ווי אויך איינצעלנע מעבעל=שטיקער
צו מעסיגע פּרייזען, גוטע בעדינגונגען און
רעיעלע בעהאַנדלונג איז צו בעקומען ביים טישלער שו: יאַקובאַ 16.
ס'ווערען אויך אָנגענומען בעשטעלונגען. בעמ.: צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 14.

ד"ר מ. וואָלפּסאָן
17 ווסכאָדניאַ 17
טעלעפאָן 28=83
איז צוריקגעקעהרט

LEKARZ DENTYSTA צאָהן=אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 08-31.
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקהייטען,
צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

אויף ראַטען! צו ביליגע פּרייזן!

מענער=, דאַמען- און קינדער=
קאָנפעקציע, ווי אויך פערשידענע
גאַלאַנטעריע-אַרטיקלען צו בעקומען
צו גוטע בעדינגונגען אויף ראַטען
און ביליגע פּרייזען.

A. BERGER, Południowa 6

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 37=63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

ד"ר וואַלינסקי נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער קינדער קראַנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	11—1
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גמסטיגע קר.	1— 2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקהייטען	12½—½
ד"ר עליאַסבערג כירורגישע קראַנקה.	1—2
ד"ר בערגמאַן פרויען און געבורטס-הילף	3—4

סמיכאַ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג--היזיטען אין שטאָט.--אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמע און בלוט

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאַזשינסקי סמאָראַבאַלסקאַ
צאָהן-אַרצט 10—1 3 - 6
קינסטליכע ציהן, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך שבת און זונטאָג.

לייה=ביבליאָטעק א. נ.
פון א. אייזענשלאָס

איז טעטיג יעדען טאָג פון 9—6 און אָוועגד.
אַ הויף דינכטאָג. שבת פון 10 ביז 1 מיטאָג
און פון 6—9 אין אָוועגד.

אַ שפּולעריי
אויף ווידע (צו קראַפּס)
ווערט זאָפאָרט געזוכט
ביי זאַלצבערג
פּולנאָצנאַ 21. 2476

אַ קאָלאָניאַל געוועלב
מיט אַ וואוינונג אין צענטרום שטאָדט איז איבער-
צוגעבען פון זאָפאָרט. צו ערפאַהרען אין אַדמיג.

א קוואַליפיצירטע
קראַפּט-שפּולעריי
ווערט געזוכט
ביי י. מ. דאַרעמבוים
קאַמיענאַ 18. 2431

אַן אַנשטענדיגע
פריילייך
זוכט אַ פּאָסטען
מיט פולע בעקעסטיגונג. צו ערפאַהרען אין אַדמיג. פון דער צייטונג. 2430

קוואַליפיצירטע
רעפערזירקעס
צו סוויטערס ווערט געזוכט
ביי ווייסבוים, זאַכאָדניאַ 2
רעכטע אָפּ. (אָגראָדאָוואַ 9)

---

2 נאָדעל=מאַשינען
צו טאַמבאָרירען לינק, ווי אויך אַ מאַשין צו אַזשור-
קירען זינגערס אין בעס-
טען צושטאַנד צו פערקוי-
פען פּיעטריקאָווער 42, ביי
אַ. לעווקאָוויטש.

פערלוירען
געוואָרען אַ וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער י. בערנשטיין צאָהלבאַר דעם 28/II 29 אָרדרע ש. בימקע. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אומגילטיג. אָפּ-
צוגעבען שראָדניאַ 4, ביי
ליפּסקי. 2497

געהענדיג פון ווסכאָד-
ניאַ 43 ביז פּאָמאָרסקאַ גאַס
האָב איך פערלוירען איין
שיך. דער עהרליכער פינ-
דער ווערט געבעטען אָפּ-
צוברענגען צו שלאָמאָ-
וויטש, ציגעל גאַס 47
געגען בעלוינונג:

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען [illegible] אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
[illegible]

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פּריימאַ און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . 4
נאָכ'ן טעקסט—1 . . . . . 15— . . . 7
[illegible] 50 פּראָצ. טייערער. 100 פּראָצ. טייערער. [illegible] 10 גר. [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.